

Šv. Tėvo žodis apie kiną.

Ar tikėtinas visuotinis tvanas?

Vaizdai iš Augustino ir
Beethoveno gyvenimo.

Ar šiandien įvyksta stebuklų?

Įspūdžiai iš skautų džiamborės.

Ar gali žmogus suprasti Dievo
esmę?

T U R I N Y S

ŠV. TĖVO ŽODIS APIE KINĄ	257
KAS YRA DIEVAS? — Ignas Naujokas	266
NERAMI ŠIRDIS — Juozas Elijošius, S. J.	269
GYVENIMO SUNKENYBĖS — Bruno Markaitis, S. J.	273
RAKTAS Į LAIMĘ — Pr. Alšėnas	275
ISPŪDŽIAI IŠ SKAUTŲ DŽIAMBORĖS — Juozas Vaišnys, S. J.	276
AR TIKĖTINAS VISUOTINIS TVANAS? — Juozas Elijošius, S. J.	280
ŠIŲ DIENŲ STEBUKLAI — Juozas Vaišnys, S. J.	283
IŠ FILMŲ PASAULIO — I. V.	287

Prašo pagalbos

Vokietijoje gyvenanti penkių asmenų šeima negali išemigruoti, nes motina serga. Gyvena labai vargingai, todėl yra ir morališkai prislėgti. Būtų labai gera, jei kas galėtų koku nors būdu šią šeimą sušelpiti. Geradariams jie galėtų atsilyginti, atsiųsdami kokį nors lietuvišką rankdarbį: audinį ar mezginį. Jų adresas: O. Vilčinskas, Muenster i/W., Greuener St. 69, B. 4/14.

"Laiškai Lietuviams" leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos-rugpiūčio dvimėnesinį. Metinės prenumeratos kaina du doleriai. Atskiras numeris 20 centų.

Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J.

Redakcijos nariai: Bruno Markaitis, S. J.

ir Anicetas Tamošaitis, S. J.

Administratorius — Petras Kleinotas, S. J.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois.

Telefonas: HEmlock 4-1677.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Tel. HEmlock 4-1677. Yearly subscription two dollars. Single copy 20 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

N. P. Seserų Spauštuvė, Putnam, Conn.

Viršelis ir vinjetės Sesers M. Mercedes, S. S. C.

1955 M. SPALIŲ (OCTOBER) MĖN.

VOL. VI, NO. 9

ŠV. TĖVO ŽODIS APIE KINĄ

(Popiežiaus Pijaus XII kalba, pasakyta italų filmų pramonininkams jų audiencijos metu, 1955 m., birželio mėn. 21 d.)

Kino įtaka žmonijai

Jeigu pagalvojame apie šiandieninę plačią ir dinamišką veiklą, kilusią iš kinematografijos pramonės tiek pat gryo meno srityje, kiek ir ekonomijos bei technikos, ne be priežasties galime kalbėti apie kiną, kaip apie atskirą, savarankišką pasaulį. Jam vadovauja pulkai filmų leidėjų, rašytojų, kritikų, artistų, muzikų, technikų, darbininkų ir daugybė kitokių profesionalų. Jų yra taip gausu, kad surinkus jų pareigų pavadinimus, gautus naujas moderniosios kalbos žodynas. O pagalvokime dar apie nesuskaitomus ir sudėtingus fabrikus, kurie parūpina filmų pramonei reikalingas medžiagas ir mašinas; apie teatrus bei sales žiūrovams. Jei visa tai surinktume į vieną vietą, gautume visam pasauly plačiausią miestą. Mažesnės apimties kino miestelių jau galime rasti daug kur didžiųjų miestų pakraščiuose.

Aišku, tokios apimties kūrybinė veikla negali likti be ypatingos įtakos žmonių galvosenai ir jų papročiams. Ji jaučiama visų tautų gyve-

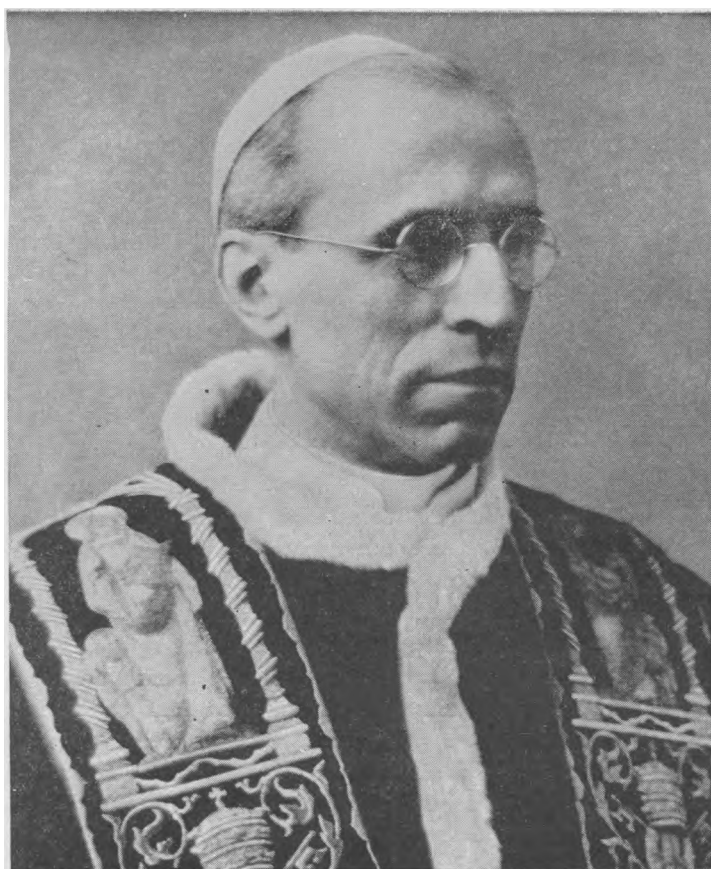
nime. Labiausiai ją jaučia žemesnios visuomenės klasės, kurioms kinas dažnai vienintelė laisvo laiko pramoga; jaunimas, kuris kine išžiūri greitą ir malonią priemonę patenkinti savo natūralų troškimą daugiau pažinti ir patirti. Vadinas, kinas labai didele dalimi diriguoja žmonijos kultūrą, perduoda idėjas, sužadina ssntimentus; ne vienam jis yra iš viso vienintelis gyvenimo kelrodis.

Įsivaizduokit tik: 1954 m. kino lankytojų visame pasaulyje apskaičiuojama buvus 12 milijardų! Du ir pusė milijardo tenka J.A.V.; milijardas ir 300 milijonų Anglijai; Italijai su 800 milijonų tenka trečioji vieta.

Iš šių skaičių ir iš filmų įtakos žmonijai kyla neabejotinai aiškus reikalas tinkamai išstudijuoti kino meną, jo gamybos priežastis ir jo pasekmes žiūrovų masėms, kad jis, kaip ir kiekvienas veikimas, būtų nukreiptas į žmogaus tobulinimąsi ir į Dievo garbės didinimą.

Iš kur toks susidomėjimas kinu?

Iš kur šis naujas išradimas, vos tik 60 metų amžiaus, įgavo beveik magiškos jėgos surinkti į salių prieblاندą milijardines minias? Kuri susiža-

POP. PIJUS XII

vėjimo paslaptis, padaranti tokias minias nuolatiniams lankytojais?

Pirmoji filmo patraukimo jėga glūdi jo techniškose ypatybėse. Čia, lyg koku stebuklu, žiūrovas perkeliamas į vaizduotės pasaulį; arba, kaip kad pasaulio įvykius vaizduojančiuose filmuose (dokumentariniuose filmuose), į laike ir erdvėje tolimą tikrąybę, perstatytą dabartyje prieš jo akis. Taigi, technikai priklauso pirmenybė ne tik kinematografijos atsiradime, bet ir jos išsivystyme. Jos dėka filmas išvydo pasaulį, jos dėka jis kasdien tampa patrauklesnis, lengvesnis, gyvesnis.

Jau prieš kino išradimą pagrindiniai kinematografijos elementai buvo žinomi. Kai jie buvo pritaikyti, filmą tobulinant buvo panaudotos ir kitos priemonės. Technika ir filmas lenktyniavo ir greitai vystėsi. Buvo pradėta su nedrąsiu judesių pavaizdavimu, pereita prie idėjų bei sentimentų perdavimo; pirmiausia nebyliais filmais, paskiau garsiniais. Kad žiūrovas būtų kuo tiksliau perkeltas į nerealų pasaulį, filmas iš technikos pareikalavo gamtos spalvų, paskiau trijų erdvės matavimų, o šiandien jis drąsiai pretenduoja atvesti žiūrovą į gyvą įvykių aplinką scenoje.

Dar daugiau negu technikiniais išradimais, filmas patraukia žmones artistiniu pastatymo tobulumu. Vaidybos menas nuolatos tobulėjo ne tik filmų autorių, rašytojų ir vaidintojų pastangomis, kurie visuomet buvo parenkami vadovaujantis griežtais kriterijais, bet ir jų tarpusavio pasaulinio mąsto lenktyniavimu. Nuo paprasto įvykių atpasakojimo, perduoto vaizdais, prieita ligi žmogaus gyvenimo perdavimo su daugeriopais dramatiniais įvykiais, subtiliai analizuojant idealus, nusikaltimus, viltis, vidutiniškumą ar pranašumą vieno ar daugelio asmenų. Augant išradingumui ir tobuliau formuojant perduodamo dalyko turinį, kinas vis gyvėjo ir aktualėjo. Šiandien jis naudojasi visų laikų ir visų kultūrų vaidybiniais laimėjimais; dar daugiau: dėl didesnės judėjimo laisvės, dėl sienų erdvumo ir dėl kitų kinui priklausomų ypatybių, visus praeities meninius laimėjimus jis žymiai pralenkia.

Kad galėtume giliai peržvelgti filmo įtakingumą, kad galėtume tinkamai įvertinti kinematografiją – suprasti koku būdu filmas veikia į sielą ir ką reikia daryti, kad jis žiūrovams darytų didesnio įspūdžio, reikia atkreipti dėmesį į psichologijos dėsnius. Šio mokslo puoselėtojai, akylai stebėdami kino lankytojus, studijuoja veiksmo ir ataveiksmio eigą. Pritaikydami tyrinėjimo bei analizės metodus ir eksperimentinės psichologijos išdavas, įsibraudami į pasąmonės ir nesąmoningų veiksmų sritis, jie ieško, kokia filmo įtaka, kai ji žiūrovo pasyviai priimama; analizuodami žiūrėjojo psichinį "aktyvumą", surištą su filmo matymu pagal imanentiškus įstatymus, stengiasi suprasti, kaip pavergti sielą filmo žavingumu. Jeigu žiūrovas,

bet kaip laikydamasis filmo atžvilgiu, yra sužavėtas to pasaulio, kuris pastatomas prieš jo akis, jis priverstas tam tikru būdu perkelti savo "aš" su visomis psichinėmis dispozicijomis ir vidujiniu patyrimu į vaidylos asmenį. Dėl susižavėjimo, kuris paprastai kyla iš vyriausiojo vaidylos vaidinimo, žiūrovas dalyvauja jo pasaulyje, lyg jis būtų savas; dar daugiau: dėl tobulo pritarimo ir vienodo nusistatymo daugiau ar mažiau, galima sakyti, pats gyvena aname ir pats veikia ano vietoj. Kartais žiūrovas taip gyvena su savo didvyriu, kad nejučiomis jam pataria žodžius ir išsireiškimus. Šia dvasine žiūrovo eiga modernių filmų kūrėjai moka puikiai pasinaudoti. Ši laikysena galima palyginti nesąmoningai būsenai sapne, su skirtumu tačiau, kad sapnuojančio paveikslai bei reginiai kyla iš vidinio pasaulio, o filmo žiūrovui jie ateina nuo ekrano, sužadindami sąžinės gelmėse kitus, gyvesnius ir intymesnius jausmus. Ne retai atsitinka, kad kino lankytojas pamato, jog regimuose asmenyse ir daiktuose vyksta tai, ko, gal būt, realybėje niekuomet nebuvo, bet ką jis savyje daug kartų giliai išgyveno, ko troško ar bijojo. Vadinasi, teisinga tvirtinti, kad nepaprastosios filmo jėgos reikia ieškoti giliuose psichiniuose reiškiniuose. Filmas tiek žiūrovą perima, kiek jis žadina jo vidujinius pergyvenimus.

Taigi, filmo kūrėjas yra priverstas nuolatos tobulinti savo psichologinę nuojautą ir savo galią permatyti, jeigu jis nori filmui suteikti minėtą pajėgumą, veikiantį į žiūrovą pagal dorovines ar priešdorovines tendencijas, kuriomis filmas pagrįstas. Taip jo prigimties dvasinėse gelmėse glūdinčios dinaminės, pasąmoninės ir užpasąmoninės jėgos gali jį atvesti į

šviesos, grožio, kilnumo karalystę; bet, dėka laukinių ir nevaldomų instinktų, taip pat ir į tamsos ir sugedimo viešpatystę, pagal tai, ką pavaizdavimas iškelia ir pastato filmo centre, pagal tai, kas filme sukurta atidos, geismo ir psichinio impulso branduoliu. Žmogaus prigimtis savyje yra tokia, kad nei visi žiūrėtojai, nei visuomet turi dvasinės energijos, nei vidujinio rezervuotumo, nei geros valios atsispirti sugestijoms: jie nepajėgūs susivaldyti ir vadovautis.

Šalia šio filmo įtakingumo ir jo patrauklumo priežasčių buvo dar pastebėtas kitas psichinis elementas. Jis yra laisva, asmeninė veikėjų elgesio interpretacija ir pramatymas, koku būdu vystysis busimieji įvykiai. Ir šiuo elementu pasinaudoja filmo kūrėjai. Pvz., kad ir nežymūs, bet sąmoningi judesiai: rankos pakėlimas, pečių truktelėjimas, paliekamos praverptos durys ir panašiai.

Filmas pasisavino apysakos taisykles, taip pat pagrįstas psichologiniais dėsniais: sužadinant skaitytojuose žingeidumą, viltis, nugąstavimus – vienu žodžiu, stengiantis iššaukti jame gyvą susidomėjimą, kas atsitiks jo jau pažįstamiems asmenims – išlaikyti jo dėmesį ligi paskutinės atomazgos. Todėl būtų klaidinga jau filmo pradžioje sukurti aiškų ir permatomą pavaizdavimo siužetą. Filmas, kaip ir knyga, įvairiomis ir subtiliomis literatūrinėmis priemonėmis sužadino žiūrovo žingeidumą savotišku pasakojimo interpretavimu, užvesdama jį ant vos pažymėtų, bet logiškai galvojančią, suprantamo įvykių kelio, arba pastatydama jį prieš malonias staigmenas, suteikiant jam galimybės pramatyti tai, kas neapibrėžta, užbėgant už akių tam tikriems veiksams, iš anksto galėti sužadinti savo sentimentus, iš-

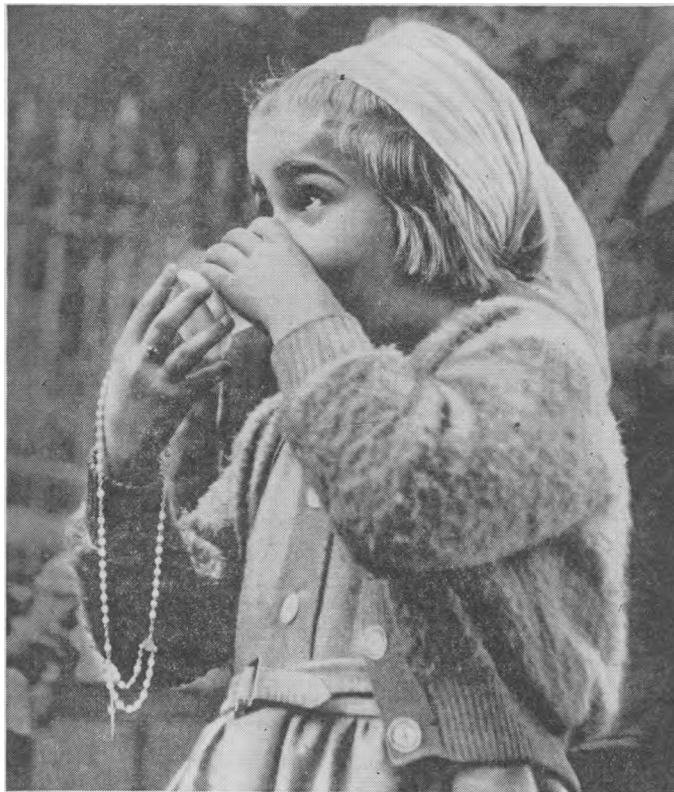
rišti klausimus. Dėl šio filmo lankstumo prisitaikyti prie žiūrovo psichinių veiksų jo žavumas didėja.

Filmu cenzūravimas

Visiems pastebint filmų vidujinę galią ir matant nepaprastą jų įtaką ištisoms žmonių masėms, jų papročiams, jų dorovei, suprantama, kodėl kinematografija taip atkreipė ir civilinių, ir bažnytinių autoritetų dėmesį; taip pat ir bendruomenių ir atskirų asmenų, kurie dar nėra praradę atsakomybės jausmo.

Iš tikrųjų, kaip gi galima būtų palikti tokią prakilnę priemonę sau pačiai arba leisti ją naudoti, siekiant tik ekonominių tikslų, jei ji taip puikiai gali iškelti sielas į aukštumas, ar nugarzdinti į prarajas? Priemonę, greitai galinčią atnešti gero, bet taip pat galinčią paskleisti ir daug blogo? Čia valdančiųjų sluoksnių – civilinės ir bažnytinės – valdžios budrumas ir reakcija visiškai pateisinami, nes jiems suteikta teisė, ir jų pareiga ginti visuomenės gerovę bei saugoti jos dorovę. Tai atliekama, cenzūruojant filmus ir, jei reikia, juos uždraudžiant. Todėl pateisinamos ir reikalingos filmams cenzūruoti komisijos, kurios jas įvertintų ir apie jas informuotų visuomenę. Tiesa, mūsų laikų dvasia nepakenčia valdančiųjų įsikišimo į bendruosius reikalus: ji norėtų, kad apsigynimo žygiai išeitų tiesiai iš bendruomenės. Taip. Būtų labai gražu, jeigu būtų atsieikta vieningumo juridinėmis ir moralinėmis priemonėmis kovoti prieš blogį skleidžiančius filmus. Tačiau ir tada ši veikla, jeigu ji būtų tik vienintelė, nebūtų pakankama. Privatus uolumas ir gero troškimas gali ataušti. Praktika rodo, jog taip ir atsitinka. Bet priešingai: neataušta blo-

Mažoji maldininkė geria stebuklingojo L i u r d o vandens, su pasitikėjimu žvelgdama į Nekaltai Pradėtąją.

gujų propaganda, kurie iš tokių filmų lengvai gauna didelį pelną, ir jai randa daug sąjungininkų pačiame žmoguje — jo palinkimuose ar jo gyvuliškuose ir žemuose instinktuose.

Jeigu tad civiliniai autoritetai privalo saugoti šeimų ir tautos gerbūvį tikslą pasiekiančiomis priemonėmis, yra daugiau negu teisinga, jei jie tinkamai įsikiša, kad sulaikytų arba sukliudytų pavojingas įtakas.

Filmų kūrėju ir leidėju atsakomybė

Dabar leiskite tarti jums, pilniems geros valios, sakytume, konfidencialų ir tėvišką žodį. Ar gi. nebūtų geriausia išeitis, jeigu jūs patys, prieš išleisdami filmą, tinkamai jį įvertintu-

mėt ir nieko į jį neįleistumėt, kas nekilnu ir žema? Jeigu jūs apie filmą spręstumėt, remdamiesi išmintingais dorovės principais, neužmiršdami kino svarbos, jame tikrai nieko neliktų, kas žemina žmogaus vertumą, kas kenkia paskiriems asmenims ir visuomenei, ypač jaunimui. Tada jums, filmų kūrėjams, niekas nedrįstų išmėtinėti jūsų klaidingų sprendimų ir nekompetentingumo. Tada nei vienas geros nuovokos žmogus negalėtų nei išjuokti nei niekais nuleisti jūsų sąžiningo ir svaraus sprendimo, liečiančio jūsų profesiją. Pasinaudodami tad pranašumu bei autoritetingu savo specialybės srityje, kuri įgijote žinių gausumu, patyrimu ir jūsų darbo prakilnumu, stenkitės padaryti kino pasauliui geros įtakos.

Sukurkite vietoj negaivinančių ir dar-kančių pastatymų gražius, kilnius re-ginius, kurie gali būti patrauklūs bei meniški, ir nebūdami dviprasmiški. Tada galėsite džiaugtis pritarimu ir pagyrimais visų sveiko proto žmo-nių, o dar labiau jūsų pačių sąžinės.

Koks yra idealus filmas?

Ligi dabar kalbėjome apie filmą, koks jis yra mūsų dienomis. Antroje Mūsų kalbos dalyje norėtume jį pa-liesti tokį, koks jis turėtų būti.

Pirmiausia išriškim klausimą: ar galima iš viso kalbėti apie idealų fil-mą, t. y. apie filmą, kuris būtų taip tobulas, kad jam nieko netrūktų? Kai kurie net neigia, kad iš viso galėtų egzistuoti koks nors absoliutus tobu-lumas. Jie teigia, kad kas nors gali būti tik relatyviai tobulas arba idea-lus, nes, ką nors vadinant idealiu, minty turima visuomet koks nors ap-rėžtas dalykas. Šis tvirtinimų skirtin-gumas kyla dėl skirtingo kriterijaus, skiriant pagrindinius elementus nuo antrinių. Nežiūrint tobulumo relaty-viškumo, idealumui niekuomet ne-trūksta absoliuto, nes jis yra ideališ-kumo branduolys. Jis pastebimas kiekvienu atveju gausume bei įvairu-me net ir antrinių elementų, pasireiš-kiančių tarpusavio santykyje, išreiš-kiant tam tikrą įvykį.

Turint tai mintyje, Mums atrodo, jog idealų filmą reikia svarstyti tre-jopu atžvilgiu:

1. subjekto atžvilgiu: žiūrovus, ku-riems filmas skiriamas;
2. objekto atžvilgiu: paties filmo tu-rinį;
3. filmo santykio su bendruomene atžvilgiu: kokią įtaką jis daro žiūro-vams.

Kadangi norime kiek ilgiau sus-stoti prie šio taip svarbaus klausimo,

šiandien pasitenkinsim paliesdami tik pirmąjį atžvilgį, pasilikdami ant-rajį ir trečiąjį kitai audiencijai, jeigu jos bus norėta.

1. Idealus filmas santykyje su žiūrovu

a) Pirma idealaus filmo žymė – dėmesys žmogui. Čia negalima rasti jokios priežasties prasilenkti su ben-draja taisykle: kas bendrauja su žmonėmis, turi būti persiėmęs dėme-siu žmogui. Nors amžiaus, socialinės padėties ir lyties skirtumai reikalau-ja skirtingo laikymosi bei tam tikro prisitaikymo asmenų atžvilgiu, bet nuo jų niekuomet negali būti atskir-tas vertingumas ir išaukštinimas, ku-riais Tvėrėjas juos apdovanojo, kai tvėrė į savo paveikslą ir panašumą (Gen. 1, 26). Žmoguje yra siela – ne-mirtinga dvasia; yra mikrokosmas su savo daugialytiškumu ir daugiafor-miškumu, savo nuostabia visų dalių ordinacija; yra mintis ir valia, kurie yra ne tik veikimo faktoriai, bet kar-tu patys savyje platūs, pilnutiniai jų veikimo laukai; gilus ir prakilnus meilės gyvenimas; yra ištisas jaus-minis pasaulis su daugiopa galia priimti ir jausti; yra kūnas, suformuo-tas iki paskutinio raumenėlio pagal dar ne visai ištirto tikslingumo dės-nius. Šiame mikrokosme žmogus yra viešpats. Jis laisvai turi vadovautis pagal tiesos, gėrio ir grožio įstaty-mus, kaip jam juos apreiškia prigim-tis, bendras gyvenimas su kitais žmo-nėmis ir dieviškasis Apreiškimas.

Kadangi kino seansai, kaip jau bu-vo išaiškinta, gali žiūrovo sielą kreip-ti ir į gera ir į bloga, idealiu filmu vadinsime tokį, kuris žmoguje neįzei-džia ką tik pažymėtų jį išaukštinan-čių savybių, bet jas traktuoja su pa-garba. Dar daugiau: kuris sustiprina ir iškelia jo sąžinėje savo prakilnu-

mo pajautimą; kuris padeda daugiau pažinti ir labiau pamilti tą išaukštinimą, kuriuo Sutvėrėjas jį apdovanojo, sukurdamas jo žmogiškąją prigimtį; kuris jam padeda savyje didinti energiją augti dorybėse ir stiprinti gerąsias prigimties ypatybes; kuris sutvirtina įsitikinimą, jog žmogus gali nugalėti kliūtis, idant būtų išvengta klaidingų nutarimų; kad jis keltųsi iš nupuolimo ir grįžtų į gerą kelią; kuris, pagaliau, tinkamai naudojantis savo laisve ir dvasinėmis galiomis, padeda žmogui pereiti iš gero į geresnį.

b) Toks filmas realiai atliktų idealaus filmo uždavinį. Bet jo idealumas būtų dar padidintas, jeigu jame būtų jaučiama švelni užuojauta žmogaus silpnybėms. Atsiminkim jaudinančių mūsų Viešpaties žodį: "man gaila žmonių" (Mork. 8, 2).

Čia, ant žemės, žmogaus gyvenimas yra su jo aukštumomis ir prarajomis, su jo pakilimais ir nusileidimais. Žmogus blaškosi tarp dorybių ir ydų, tarp konfliktų, painiavų ir ramybės; pergyvena pergales ir pralaimėjimus. Visa tai kiekvienas patiria savo būdu, atitinkančiu išviršines jo gyvenimo sąlygas, jo vidurinę būseną, jo amžių, kuris jį neša lyg kokia srovė nuo kalnų aukštumų į miškais išpuostą kalvų kraštą, į neapbrėpiamas, saulės išdegintas lygumas. Taip pat nevienoda ir žmogaus gyvenimo kova, siaučianti jo sieloje nuo vaikystės ligi senatvės: vienuolia ji vaikai, pasiekusiame pilną proto naudojimą, kitokia jaunuolyje jo vystymosi amžiuje, kada audringos būsenos kaitaliojasi su nuostabiais sušvitėjimais; vėl kitaip ji reiškiasi subrendusiame žmoguje, dažnai pasiskendusiame grumtynėse dėl gyvenimo, lydimame neišvengiamų sukrėtimų; dar kitaip senelyje, kuris

gailesčio apimtas, mintimis ilgesingai grįžta į praeitį, stato sau klausimus ir sprendžia apie įvykius kaip tas, kuris jau daug yra keliavęs.

Idealus filmas turi parodyti, kad jis žino visus šiuos klausimus ir sugeba į juos tinkamai atsakyti. Tačiau atsakymo būdas, arba reprezentacija, turi atitikti kiekvienam: vaikui, kaip dera vaikui; jaunuoliui pagal jo galvoseną; subrendusiam žmogui, kaip pridera subrendusiam. Kitais žodžiais, prisitaikant prie kiekvieno pažinimo pajėgumo ir būdo matyti dalykus.

Bet sukurti idealiam filmui dar nepakanka bendro pažinimo, kai jis skiriamas atskiros profesijos ar atskiros luomo žmonėms. Reikalingas atskirų socialinių charakterių pažinimas. Filmas privalo atitikti žiūrovo realybės pajautimą, bet realybės, peržvelgtos akimis žmogaus, žinančio daugiau už žiūrovą; žmogaus, kuris lyg sėdėtų draugiškai šalia žiūrovo ir stengtųsi, reikalui esant, jam padėti ir jį sustiprinti. Šioje dvasioje atgaminta realybė filme yra perduodama menišku būdu. Kaip tik menininko uždavinys ne mechanškai atkurti realybę ir nepasikliauti vien tik instrumentų teikiamomis galimybėmis, bet jais pasinaudojant, apvaldyti ir sudvasinti medžiagą, tačiau nei atitraukiant ją nuo tikrovės nei keičiant tikrovę. Puikų pavyzdį galime užtikti Šv. Rašte palyginimuose, kur siužetas yra paimtas, galima sakyti, fotografiniu tikslumu iš kasdieninio tų žmonių gyvenimo, kuriems jie skiriami. Bet palyginimų medžiaga taip apvaldyta, kad realybė ir idealas susilieja į tą pačią meno formą.

c) Be pagarbos žmogui ir be jo supratimo, filme dar reikia neužmiršti išpildyti pažadus ir patenkinti troš-

kimus, kurie, gal būt, buvo pradžioje sukelti. Milijonai žmonių, kurie užplūsta kinas, yra į juos vedami slap-tų, neaiškių troškimų, kad ten ras sa-vo vidujinių troškimų išsipildymą. Savo gyvenimo nepaguodoje jie yra viliojami kino, lyg kokio burtininko, kuris lazdelės palietimu gali viską perkeisti.

Idealus filmas taip pat privalo duoti tai, ko iš jo yra laukiama. Jame turi būti randamas ne dalinis, bet pilnas pasitenkinimas. Aišku, ne neprotingų ir klaidingų troškimų patenkinimas (apie netinkamus, priešdo-rovinius troškimus čia visai nekalbama), bet apie tų, kurių reikalauti žiūrovas turi teisės. Vienoje ar kitoje formoje šie troškimai gali pūti kar-tais palengvinimas, kartais pamokymas, kartais džiaugsmas, kartais sus-tiprinimas, kartais vidujinis pergyvenimas; vieni iš jų gali būti gilūs, kiti paviršutiniški. Filmas atsako į vieną ar į kitą norą arba net kartu ir į daugelį iš jų.

Palikdami jūsų, specialistų, spren-dimui visa tai, kas priklauso techniškai - estetinei sričiai. Mes pasirenka-me tik asmeninę - psichinę, kad įro-dytume, jog, nežiūrint relatyviškumo, visuomet lieka absoliutaus tobulumo branduolys, diktuojantis išpildyti ar paneigti žiūrovo reikalavimus.

Norint suprasti šį klausimą, nėra reikalo grįžti į filmologijos ir psicho-logijos nagrinėjimus, kuriais esame užimti. Užtenka vadovautis bendra, sveika nuovoka. Kiekviename nor-maliame žmoguje yra, jeigu taip ga-lima išsireikšti, nestudijuota psicho-logija, kylanti iš jo prigimties, kuri jam padeda tinkamai vadovautis pa-prastuose, kasdieniniuose gyvenimo klausimuose, jei jis seka savo sveiką protavimo galią, realybės pajautimą ir klauso savo patyrimo patarimų.

Už vis svarbiau vadovautis sveika nuovoka, kad afektyvinis gyvenimas būtų tinkamai suvaldytas, nes tik esančioji afektyvinė dispozicija žmo-gų pakreipia į vienokį ar kitokį sprendimą ir priveda prie vienokio ar kitokio veikimo.

Remiantis šia paprasta psicholo-gija, aišku, kad kas eina žiūrėti pa-mokančio filmo, turi teisės sulaukti pažadėto pamokymo. Jei filme paža-dama išvysti romano ar apysakos re-prezentacija, žiūrovas neturi iš jos išeiti apviltas, kad nematė turinio. Tačiau pasitaiko ir priešingai: yra žmonių, kurie suvarginti gyvenimo monotonijos ir paalsinti gyvenimo kovų, pirmoje vietoje filme ieško pa-lengvinimo, užsimiršimo, įtampos at-leidimo; gal būt, priebėgos įsivaiz-duotame pasaulyje. Ar leistini šie rei-kalavimai? Ar gali idealus filmas prie jų taikytis ir tenkinti tokius lū-kesčius?

Modernus žmogus, sakoma, vaka-re, praleidęs pilką ir nervinančią die-ną, reikalingas pakeisti asmenų ir vietų aplinkybes. Todėl reikalingas tokių pastatymų, kur paveikslų gau-sumas, nors vienas nuo kito ir labai mažai priklausančių ir paviršutiniš-kų, be jokios gilesnės prasmės, nu-ramintų jo dvasią, pakeltų iš vargi-nančio nervingumo ir išvaduotų iš nuobodulio. Gali būti, kad tai, ir net dažnai, pasitaiko. Tokiais atvejais filmas turi stengtis patenkinti žiūrovų reikalavimus idealiu būdu, išven-giant vulgariškumo ir nežadinant že-mų jautulių.

Neneigiama, kad gana paviršuti-niškas pastatymas gali pasiekti aukšto meniško lygio ir būti laiko-mas idealiu, nes žmogus yra ne tik gilumas, bet ir paviršutiniškumas. Tačiau nėra protingas tas, kuris yra vien paviršutiniškas ir neįstengia

įsigyti rimtesnių minčių ir gilesnių jausmų.

Be abejo, yra idealaus filmo žymė, jei jis pavargusią ir nuobodžiaujančią dvasią slegiančioje realybėje sugeba pradžiuginti bent trumpa kasdieniškumo pertrauka, nuveddamas ją prie išivaizduoto pasaulio angos. Tačiau tokio filmo kūrėjai neturi jam duoti tokią formą, kad neprityrusios ir silpnos sielos vaizduojamus dalykus palaikytų realybė. Filmas, kuris nuo realybės priveda prie iliuzijos, turi paskiau atvesti žiūrovą iš iliuzijos į tikrovę su tuo pačiu švelnumu, kaip tai prigimtis padaro sapne. Ten žmogus išvaduojamas iš tikrovės ir trumpam laikui panardinamas iliuzijoje. Tačiau po sapno jis grąžinamas atgaivintas, kuone atnaujintas į nuogą realybę, į tikrovę, kurioje gyvena ir kurią jis, dirbdamas ir kovodamas, turi užvaldyti. Filmas, jeigu seka prigimtį, didele dalimi atliks savo paskirtį.

d) Idealus filmas santykyje su žiūrovu turi atlikti dar ir kitą vaidmenį. Jeigu filmui netrūksta dėmesingumo žiūrovui, jeigu jis gerai supranta jo padėtį, jeigu jis patenkina jo teisingus lūkesčius ir leistinus pageidavimus – vien tik to jo vertingumui neužtenka. Reikia, kad jis būtų lygiagretėje aukštumoje su žmogaus pareigomis, kylančiomis iš jo prigimties, ypatingai iš jo dvasios. Žmogus nuo to momento, kuriame atbunda jo protas, ligi jo užgesimo, privalo atlikti keletą prievolių. Svarbiausia jų, kuri yra kartu ir kitoms pagrindas, yra tinkamas elgesys. Reikia taip elgtis, kaip diktuoja sveikas protas ir sveika nuojauta; elgtis pagal supratimą ir sąžinę. Šio elgesio tinkamą normą žmogus suranda iš prigimties pažinimo, iš mokslo ir iš Dievo žodžio. Atitraukti filmą nuo šitos nor-

mos reikštų jį padaryti bejėgį išpildyti savo esmingiausią misiją; būtų tas pat, kas ir paralyžuoti kūną, supiaustant jį per sąnarius, kurie jungia dalis į visumą.

Taip, idealaus filmo uždavinys labai svarbus: savo didele galia darydamas įtakos, kurią pripažinome kinematografijai, jis privalo tarnauti žmogui ir būti jam pagalba išsilaikyti tinkamoje aukštumoje ir tobulėti tiesos ir gėrio takuose.

Negalima nuslėpti, kad dėl šių reikalavimų filmo kūrėjai turi būti apdovanoti dideliais meniniais sugebėjimais. Visi žino, kad nesunku pagaminti smukdantį filmą, pataikaujantį žmogaus žemiesiems instinktams ir aistroms, kurie jį sumaišo, atitraukia nuo elgimosi pagal sveiką protą ir nuo noro daryti tai, kas gera. Lengvų kelių pagundos didelės. Todėl pigieji filmai pripildo sales ir privačius namus ir sukelia karštų pagyrimų, o laikraščių skiltyse surenka daug palankių net vergiškų recenzijų. Visa tai neturi nieko bendra su tobulu pareigos atlikimu. Tikrumoje tai yra dekadencija, nusmukimas, atsisakymas tikrų dvasios polėkių, kuriuos idealus filmas labiausiai brangina ir jų siekia, net atsisakydamas patenkinti godumu apsvaigusius pirklių pageidavimus. Jis neapsistoja prie tuščio moralizavimo, bet ardančią blogo filmo įtaką gausiai atpildo pozityviu kūrybingumu, kuris, kaip aplinkybės reikalauja, pamoko, sužadina malonių jausmų, paskleidžia tikrą ir kilnų džiaugsmą, sutrukdo nuobodulį; jis yra lengvas, bet kartu ir gilus; fantastingas, bet kartu ir realus. Vienu žodžiu, jis sugeba be pertraukų ir be nukrypimų taip vesti žiūrovą į turtingas menu ir džiaugsmu šalis, kad jis po seanso išeina linksmesnis, laisvesnis ir vi-

duj geresnis negu įeidamas; išeina, išsinešdamas norą dėkoti ar filmo leidėjui, ar kūrėjui, ar rašytojui, jei kurį nors iš jų čia pat sutiktų, lygiai kaip ir Mes tėviškai jiems dėkojame visų, geresnėmis tapusių, sielų vardu.

Mes pabrėžiame jums, ponai, idealą, nenuslėpdami jį pasiekti sunkenybių. Bet kartu išreiškiame ir pasitikėjimą jūsų neabejotiniais sugebėjimais ir jūsų gerais norais. Sukurti idealų filmą yra ne kasdieninių menininkų privilegija. Tikrai, tai aukš-

tas tikslas, į kurį nukreiptos jūsų jėgos ir jūsų pašaukimas. Tepadaro Dievas, kad jums padėtų visi, kurie yra apdovanoti šiais sugebėjimais. Kad šioje, taip svarbioje srityje mūsų linkėjimai išsipildytų, Mes meldžiame jums, jūsų šeimoms, viso pasaulio artistams ir visos kinematografijos vadovams dieviško prielankumo, kurio ženklai visiems suteikiame tėvišką Apaštališkąjį Palaiminimą.

Išvertė G. S. J.

KAS YRA DIEVAS?

Graikų poetas Simonidas, paklaustas Sirakūzų valdovo, kas yra Dievas, paprašė dienos pagalvoti. Jai praėjus, paprašė dviejų dienų, po to keturių ir t. t., kol pagaliau valdovui pareiškė: "Kuo ilgiau apie tai galvoju, tuo šis klausimas tampa tamsesnis ir vis man yra sunkiau jį žodžiais išreikšti..."

Dievo buvimas nėra paslaptis, nes prie jo pažinimo prieiname įgimtu protu. Taigi, kad Dievas yra, mes galime savo protu pažinti, bet kas Jis yra ir koku būdu Jis yra – mes negalime suprasti, nes ir po Apreiškimo Dievo esmė mums lieka nesuprantama mįslė. Bet pažinti Dievą, kaip galima pilniau ir tobuliau, mums yra būtina. O būtina yra dėl to, kad toji Aukščiausioji Esysbė yra pirmoji visų esybių eilėje. Ji yra verta būti pirmuoju protinio pažinimo objektu. "Tave pažinti, tai tobulai žinoti", sako šv. Augustinas. Mums yra būtina reikalinga turėti teisingą Dievo sąvoką, nes teisinga ar klaidinga religinės tiesos sąvoka duoda

vienokią ar kitokią kryptį visam žmogaus gyvenimui. Todėl tikrai yra gili Cuvier žodžių prasmė: "Ką žmonės gero padarome, tai praeina, tik tiesos, kurias jiems duodame, yra amžinos."

Turėti tikslią Dievo sąvoką yra nelengva. Kasdien girdimi netinkami posakiai apie Dievą temdo ir iškreipia Jo sąvoką. Įvykus kokiai nors nelaimei, sakoma, kad tai yra "tokia Dievo valia". Dažnai visa pikta beveik išvedama iš Dievo, o kai įvyksta kas nors gera, tai mažai kas pagalvoja apie Dievą. Todėl ir posakis "palikti ką nors Dievo valiai" yra virtęs sinonimu ką nors palikti nežinomam, netikram ir liūdnam likimui.

Nors gali atrodyti paradoksas, bet vis dėlto yra tiesa, kad net ir Šv. Raštas temdo Dievo sąvoką tiems, kurie nemoka giliau į Šv. Rašto mintis įžvelgti, kurie per netobulos žmogiškos kalbos kiautą neįstengia prasi-veržti iki tiesos branduolio. Mes savo kalbos žodžiais negalime tiksliai apie dvasinę Esysbę kalbėti, todėl ir

Biblija, kalbėdama apie Dievą, vartoja žmogiškus žodžius, kurie Dievui negali tobulai tikti. Kartais sakoma, kad Dievas "pyksta, jaudinasi, nenkenčia", bet šie žodžiai tokia prasme, kokia mes juos kasdieniniame gyvenime vartojame, negali būti pritaikyti Aukščiausiąjai Esybei. Tai vis žmogiški populiariūs išsireiškimai, norint ką nors apie Dievą pasakyti. Juk Šv. Raštas yra skirtas visiems žmonėms, o ne tik filosofams ar teologams, todėl ir vartojami toki išsireiškimai, kurie visiems suprantami. Jeigu Šv. Rašte būtų vartojamos filosofinės sąvokos, daugelis jų nesuprastų, nors iš tikrųjų jos ir labiau atitiktų Dievo savybes. Taip pat nereikia pamiršti, kad Dievas savo esme visiškai skiriasi nuo visa kita, ką mes matome pasaulyje, todėl mūsų kalba yra bejėgė apie Dievą kalbėti ir, vos tik mes prasižiojame, norėdami ką nors apie Dievą pasakyti, mes Jį tam tikra prasme sukompromituojame, jeigu neturime geros valios ir nesistengiame suprasti, kad tai, ką mes tetobulais žodžiais išreiškiame, negali pilnai tikti tobulai Esybei.

Reikia taip pat atsiminti, kad anti-religinė propaganda sąmoningai skleidžia suklustotas, juokingas ir absurdiškas sąvokas apie Dievą. Mažai apie religiją nusimanantieji, skaitydami tokius raštus, tikrai mano, kad tai yra religinės tiesos, kad tikrai taip Bažnyčia moko, todėl nuostabu, kad jie nuo tikėjimo nutolsta, nes nenori tokių nesąmonių tikėti. Didžiausia nelaimė, kad jie, atmesdami tas tiesas, visai nenujaučia, kad jos ne Bažnyčios yra mokomos, bet skelbiamos tik religijos priešų. O tikros religinės tiesos jiems dažniausiai yra visai nepažįstamos.

Štai kodėl, giliau pažvelgę, nekartą galime pamatyti, kad daugelis

"ateistų" neneigia Dievo (nes Jo visai nepažįsta!), bet tik tą klaidingą idėją, kurią jie apie Dievą buvo susidarę. Čia kaip tik yra netikinčiojo tragedija, kai nusikratęs klaidinga Dievo sąvoka, jis mano, kad nusikratė paties Dievo! Juk tokiam neigime kaip tik slepiasi tikrosios Dievo sąvokos ilgesys. Todėl, darant gyvenimiškas išvadas, kiekvienas, kurio tikėjimas Dievo buvimu griūva, turėtų savęs paklausti, ar kartais jame negriuvo per daug primityvi ir net klaidinga Dievo sąvoka, o ne pats tikėjimas Dievu. Jei mano kritiško proto šviesoje Dievo buvimo pažinimas griuvo, tai dar nereiškia, kad Dievo nėra. Gal iš tikro aš turėjau tokią Dievo sąvoką, kuri ilgainiui negalėjo negriūti. Štai dėl ko reikia susimąstyti ir pažiūrėti, ar aš neprivalau savo Dievo sąvokos labiau subrandinti, ją pagilinti, nes kiekvienais metais, žmogui dvasiniai gilėjant, jo dvasia nori ir religinių tiesų pagilino-

Kalbant apie galimai gilesnę Dievo sąvoką, kuri tobuliau išreikštų Dievo esmę, reikia pabrėžti, kad ir tokia sąvoka mums aiškiai nenurodys esmės ir būdo, kuriuo Jis yra. Ir šv. Povilas sako, kad Dievas gyvena "neprieinamoje šviesoje, kurio nematė nė vienas žmogus, bet ir negali matyti" (1 Tim. 6, 16). Būdamas nesuprantamas savo esmėje, kaip Jis gali būti suprastas savo veikime? "Kaip nesuprantami Jo teismai ir nesusiekami Jo keliai" (Rom. 11, 33). Kad Dievas savo esmėje negali būti žmogaus suprastas ir žodžiais pilnai išreikštas, tai yra katalikų tikėjimo dogma. Kad Dievo esmė ir Jo buvimo būdas yra nesuprantami, tai nereikia stebėtis. Juk ir kiekviena žmogiška asmenybė taip pat yra paslap-
tis. Kiekviena asmenybė tai atskiras,

kitam nesuprantamas ir uždaras pasaulis. Net pačiam sau žmogus yra tam tikra prasme mįslė.

Šitą Dievo esmės nesuvokiamumą ir neišreiškiamumą didieji pirmųjų krikščionybės amžių protai atvirai tvirtina. Dievo artumą išgyvenę mistikai taip pat panašiai kalba. Krikščionybės klasikai nekartą yra pabrėžę, kad mes geriau žinome, kas nėra Dievas, negu tai, kas Jis yra. Atrodo paradoksas jų pasakymas, kad Dievas labiau pažįstamas nežinojimu, negu žinojimu. "Kalbi apie Dievą, ko stebėtis, jeigu nesupranti? Jeigu Jį suprastumei, tai nebūtų Dievas. Geresnis yra šitoks nežinojimas, negu klaidingas žinojimas" (šv. Augustinas). Šv. Jonas Krizostomas net drįsta tvirtinti, kad "tas išniekina Dievą, kas mėgina apimti Jo esmę". Šv. Kirilas kalba apie kiekvieno žmogaus ir net teologo bejėgiškumą šiame klausime: "Ne visa, kas apie Dievą turi būti pasakyta, mes pasakome, nes tie dalykai Jam vienam yra žinomi. Mes tik sakome tai, ką žmogaus prigimtis apima ir ką mūsų silpnybė gali pakelti. Mes nemokome, kas yra Dievas. Kad mums trūksta apie Jį tikslių žinių, garbingai prisipažįstame. Teologui yra didelės išminties ženklas prisipažinti savo nežinojimą".

Didieji mistikai nors ir išgyveno Dievą taip artimai, giliai ir apčiuopiamai, nors jiems asmeniškai daug kas paaiškėjo ir jų tikėjimas nepaprastai pagilėjo, tačiau jie visi pareiškia, kad trūksta ir sąvokų ir žodžių tai, ką išgyveno, kitiems papasakoti. Tuos dalykus, anot jų, galima tik išgyventi, o žodžiai apie tuos išgyvenimus bus tik jiems patiems suprantami, nes "šalta širdis negali suprasti ugninio žodžio", sako šv. Bernardas.

Rainer Maria Rilke, mistinis poetas, savo eilėraščiais nori išsakyti, kas Dievuje yra nepagaunama ir nesuvokiama. Nors savo nuostabia poezija apie Dievą kartais Jį lyg ir priartina ir Jį dengiančias miglas prasklaido, bet vis dėlto pagaliau turi pats prisipažinti, kad Dievo esmė yra "tamsesnė už naktį". Ir pedagogas Foersteris, kalbėdamas apie Dievo esmę, sako, kad "visi žemiški žodžiai tėra nepasiekiamai aukštesnės tikrybės skurdūs veidrodžiai". O anot Lipperto, "visi mūsų vartojamieji Dievo pavadinimai yra tik bailūs balsai, kurie mielai norėtų prisiliesti prie Dievo, bet, deja, jie tegali pasveikinti Jį iš didelio tolimo".

Negalėdami Dievo esmės suprasti, mes vis dėlto turime teisę ir pareigą žinoti, kuri Dievo sąvoka, nors ir netobulai, bet vis tiek geriausiai nusakoma Dievo esmę. Šitokią Dievo sąvoką mums pats Dievas Sename Įstatyme per Mozę apreiškė. Kai Jisai degančiame krūme apsireiškė Mozei, į Mozės klausimą, kas Jis esąs, atsakė: "Aš esu, kurs esu!" Ir hebraiškas Dievo vardas *Jahve* tą patį reiškia – tas, kurs yra. Tartum šio pasakymo aidas Naujame Testamente suskamba žodžiai: "Aš esu alfa ir omega, pradžia ir galas, sako Viešpats Dievas, kurs yra, kurs buvo ir kurs ateis" (Apr. 1, 8).

Įsimastę į tuos pasisakymus, krikščionybės mintytojai suranda jų branduolį ir aiškiau iškelia tai, kas Dievuje yra esmingiausia, tai yra Jo buvimą iš savęs, kai visi kiti yra kilę iš kito. Dievas yra nuo nieko nepriklausoma, iš savęs nesuprantamu būdu egzistuojanti būtybė, iš kurios visa kita, kas yra, gavo savo buvimą ir be kurios niekas niekada neatsirastų ir negalėtų atsirasti, nes iš nieko niekas neatsiranda. Dievas tai yra

esybė, kuri negali nebūti, kuri turi būti, tai yra vienintelis vienetas, prieš kurį visa kita yra tik nuliai ir būtų amžinai tik nuliai, jei prieš juos nebūtų to vieneto. Jei Dievas yra Būties pilnybė, tai mokąs giliau galvoti filosofas turės prieiti išvadą, kad Būties pilnybė tai yra tas pat, kas ir Tobulybės pilnybė, tai yra bet kokios neigiamybės trūkumas, nes neigiamybė ir yra būties trūkumas.

Taip, nėra gilesnio Dievo aptarimo, kurs labiau prie Dievo esmės priartėtų, kaip šis, kad "*Dievas yra esybė iš savęs*". Bet kadangi tokia esybė yra ir turi būti amžina, o žmogaus protas yra ribotas, todėl žmogus ir negali Dievo apimti. Taigi, Dievo paslaptis glūdi Jo visais atžvilgiais amžinoje begalybėje, o drauge ir tame nesuprantamame Jo vidaus gyvenime, kurs pasireiškia trijų dieviškų asmenų vienoje prigimtyje. Dėl to yra suprantama, kodėl rašytojai ir pati Bažnyčia Dievą vadina įvairiais vardais, nes nėra tokio vardo, kurs apimtų visą Jo Tobulybę ir Jo Gyvenimą.

Prieš tą Didžiąją Paslaptį, kurios protas nesuvokia, bet iš Apreiškimo šiek tiek pažįsta, žmogus turi su didžia pagarba nusilenkti. Čia yra suprantami ir Heilo žodžiai: "Žemėje yra tik viena problema – adoracija." Jei atsiminsime, kad viskas, kas yra šalia Dievo, yra iš Dievo, suprastume, kad kiekvienas kūrinys turi Dievą skelbti ir Jam gyventi. Todėl malda ir Dievo valios vykdymas yra esmingiausi kiekvieno tvartinio uždaviniai. Ir Viešpaties maldos pirmieji trys prašymai yra adoracija. Panašūs yra ir pirmieji kasdieninės kunigų maldos – brevijoriaus žodžiai: "Ateikite, pagarbinkime".

Šis straipsnis būtų gyvenimiškai suprasmintas, jei kiekvienas, kurs jį skaito, pajustų savyje priekaištą, kurį juto ir rašytojas Noulleau: "Aš save kaltinu, kad niekada negarbinau, kaip privaleėjau... Aš save kaltinu, kad net žodis *adoracija* man buvo nežinomas."

Ignas Naujokas

NERAMI ŠIRDIS

Tylėdami ėjo trys vyrai Milano miesto skersgatviais. Ant siaurų purpuru išsiuvinėtų tunikų jie buvo užsimetę lengvą graikišką apsiaustą. Ne vienas sutiktas keleivis juos, matyti, pažinojo, nes su pagarba praeidamas palenkėdavo galvą. Tai buvo Milane visiems pažįstamas iškaltos profesoriaus Aurelijus Augustinas ir jo du artimi draugai, anksčiau buvę jo retorikos kurso klausytojai, Alipijus ir Nebridijus. Augustino niūrus ir apsiblausęs veidas liudijo, kad jo

galvoje siautė tamsios mintys. Alipijus vis mesdavo susirūpinusį žvilgsnį Augustino pusėn, bandydamas jį kaip nors pralinksinti.

– Ar žinai, Augustinai, – kalbėjo jis, – kad visame Milane žmonės tęsneka apie imperatoriaus Valentijono gimtadienį? Jie visi ateis pasiklausyti tavo kalbos.

Augustinas paniekinamai numojo ranka ir tarė:

– Man visa tai įkyrėjo. Aš gerbiu žodį, jis yra sielos vidujinis balsas,

Aukšti skautų pareigūnai šių metų džiamborės lietuvių rajone. Ketvirtas iš kairės yra Lichtenšteino kunigaikštis Emanuelis, džiamborės atidarymo parade nešęs Lietuvos vėliavą.

bet ištarti begalybę melagingų žodžių imperatoriaus garbei, kad minia paplotų, nors visi gerai žino, kad tu meluoji — tai yra žodžio išniekinimas. Man gėda gyventi, ieškant tik garbės ir pinigų. Kaip pagaliau išsivaduoti iš tų nelaimingų geismų naštos? Juo toliau tą naštą velku, juo ji darosi sunkesnė: mūsų beprotybė neša mums tik naujus skausmus.

Augustino akys degė karščiu, jo rankų pirštai gniaužėsi į kumštį. Draugai nustebę tylėjo. Po kiek laiko Augustinas karčiai nusijuokė, rodydamas pirštu į elgetą, kuris dainuodamas ir juokdamasis šlubavo pro šalį ir, atrodė, buvo nemenkai įkaušęs.

— Šis šlubas elgeta yra daug laimingesnis negu aš, — atsiduso Augustinas. — Mes tiek dedame pastangų, tiek kovojame, kad pasiektume šios tokios laimės, o, žiūrėk, šitas paliegėlis laimę pasiekė greičiau negu mes. Mes jos niekad nerasime. Jis susielgetavo keletą skatikų iš praeivių, juos praleido artimiausioje smuklėje ir jaučiasi laimingas. O aš veltui jau keletą metų bandau kelius į laimę ir dar nieko nepasiečiau. Elgeta šianakt gerai išsimiegos, rytoj jis vėl bus blaivus. Aš einu kas vakarą miegoti apsvaigęs nuo tuščios garbės ir kas rytą vis girtas keliuosi.

Alipijus liūdnai pakratė galvą. Tikrai su mokytoju ne viskas tvarkoj,

jeigu jis net pasigėrusiom elgetai pavydi. Juk jis, Alipijus, taip lengvai jausdavosi laimingas, kas vakarą dalyvaudamas cirko teatruose, kur žvėrių ir žmonių kraujas užgniauždavo jam kvapą, kur žiūrovai, pašokę ant kojų, rėkdavo nežmonišku balsu. Tylusis Nebridijus gal geriau suprato savo mokytoją. Jis žinojo, kad Augustiną persekiojo jo karšta, nepasotinama aistra. Kokiais keistais ir krevais keliais jis ieškojo tiesos! Jis jau manė ją suradęs tamsiuose manichėjų sektos labirintuose. Bet tai tebuvo mirażas, tik išdžiūvę šuliniai, bet ne gyvojo vandens šaltinis. Filosofo Plotino raštai taip pat nedavė pilnos šviesos, tai buvo tik pirmieji dienos spinduliai. Bet vyskupo Ambrozijaus balsas didingoje Milano katedroje skambėjo įtikinančiai. Augustinas jautė, kad katalikų mokslas vis dėlto nėra toks kvailas, kad jo teisingumą galima įrodyti proto argumentais, kad Katalikų Bažnyčia galima pasitikėti. Bet viską mesti, pasakyti "taip" be jokių rezervų Augustinas dar nepajėgė. "Kaip ilgai visa tai tęsis?" — nuolat šis klausimas buvo ant jo lūpų. "Rytoj aš sužinosiu visą tiesą", galvojo Augustinas. "Faustas, manichėjų vyskupas, atvyksta. Jis man viską išaiškins. Kur aš turėčiau ieškoti tos tiesos? Ambrozijus yra amžinai užsiėmęs. Aš mokau vaikus kas rytą, po pietų reikia paruošti pamokas. Bet palauk dar valandėlę. Vis dėlto šio pasaulio daiktai yra malonūs, ir tas malonumas nėra mažas." Tokiu būdu naktis Augustino sieloje kovojo su brėkstančia Dievo šviesa. Jo dvasia buvo perplyšusi į dvi dalis, ir jis jautėsi nelaimingas.

Po kelių dienų Augustiną ir Alipijų aplankė to paties krašto pažįstamas, afrikietis kaip ir jie, vardu Ponticijanas. Jis pastebėjo ant stalo gu-

linčią knygą — šv. Povilo laiškus. Pradėta kalbėti apie knygų galią. Tada Ponticijanas su užsidegimu ėmė pasakoti, kaip staiga atsivertę į katalikų tikėjimą jo du draugai, pasiskaitę knygą apie Antano atsiskyrėlio darbus dykumoje. Jis kalbėjo apie Egipto atsiskyrėlius, Dievui tarnaujančius su didvyrišku pasiryžimu. Jam kalbant, Augustinas stengėsi neparodyti tos audros, kuri šėlo jo sieloje. Vos tik svečias išėjo, Augustinas atsigręžė į savo draugą ir šaukė, lyg netekęs proto:

— Kas dedasi su mumis? Ar negirdėjai, ką jis sakė? Bemoksliai dykumų atsiskyrėliai pakyla ir plėšia dangų jėga, o mes čia su visu savo mokslu neišsivaduojame iš kūno ir kraujo pančių!

Draugas žiūrėjo į jį, lyg perkūno trenktas. Tokio jo dar nebuvo matęs. Augustino veidas, akys, balsas, viskas atrodė staiga pasikeitę. Netoli namų buvo nemažas sodas. Į tą sodą Augustinas nuskubo ir prie fygos medžio susmuko ant žemės. Ne, šitokio gyvenimo jau daugiau nebegaliama pakęsti. Amžina begalinė tortūra kartą turi baigtis! Arba — arba! Ilgą laiką gulėjo Augustinas ant žemės, raudamas plaukus nuo galvos ir daužydamas kaktą į žemę. "Kaip dar ilgai", šaukė jo sieloje, "kaip ilgai sakysiu: rytoj ir vis rytoj? Kodėl ne dabar, kodėl ne šią valandą užbaigti tą gėdą?"

Bet staiga Augustinas įtempė ausis. Argi šaukia kažkieno balsas? Buvo girdėti vaiko balsas, kuris skambėjo iš kaimyninio sodo ir vis kartojo tuos pačius žodžius: "Tolle lege — Imk ir skaityk!" Augustinui atrodė, kad jis girdįs ne vaiko balsą, bet paties Dievo balsą. Jis pakilęs skuba atgal į namus, griebia šv. Povilo laiškus, įsitikinęs, kad atverstoji

vieta knygoje jam nurodys tikrąjį kelią. Nusigandęs Alipijus stebėjo savo draugo judesius. Jis matė, kaip pirštai, laikydami knygą, drebėjo, kaip degančios akys buvo išmeigtos į rai-džių eilutes. Staiga Augustinas sušuko nesavu balsu, susmuko kėdėje, slėpdamas veidą tarp rankų. Bet po kiek laiko jo veide švietė rimtis ir džiaugsmas, ir jis rodė draugui švent-raščio eilutes, kurios jam padarė to-kį gilų išpūdį: "Gyvenkime padoriai, kaip dienos šviesoje, o ne pasilinks-minimais, girtybe, nepadorumu, bar-niais ir pavydu. Apsivilkite Viešpa-čiu Jėzumi Kristumi."

— Toks dabar nuo šios valandos bus mano gyvenimo kelias, — tarė iškilmingai Augustinas, ir abu drau-gai nuskubėjo pranešti motinai Mo-nikai šią džiaugsmingą žinią. Sunku įsivaizduoti motinos džiaugsmą. Ilgų metų viltys, nesuskaitomos ašaros ir pranašingi sapnai nebuvo veltui. Tų pačių metų Didįjį šeštadienį Augus-tinas drauge su sūnumi Adeodatu ir Alipijum priėmė krikštą. Monikos gy-venimo uždavinys dabar buvo atlik-tas. Teisingai jai buvo sakęs vienas vyskupas: "Eik rami, tokios daugy-bės ašarų sūnus negalės pražūti."

Augustino Išpažinimų knyga vaiz-džiai aprašo, kokias kovas jis turėjo kovoti, kol vėl atrado tikrąjį vaikys-tės tikėjimą. Jis aprašo visas kelio-nes iš vieno miesto į kitą, visur lydi-mas ištikimos apsiverkusios motinos. Išpažinimų knyga nėra vien Augus-tino sielos istorija — ji vaizduoja mo-dernaus žmogaus klaidžiojimą neti-kėjimo naktį po purvinas mūsų did-miesčių gatves. Vykusiai pagavęs šią mintį žymus šių dienų anglų poe-tas Eliot sako: "Tada aš Kartaginon atvykau, degdamas, degdamas, deg-damas. Jaunajam Augustinui Karta-gina atnešė pražūtį, išplėsdama visa,

ką jis turėjo gero paveldėjęs iš savo gimtinio miesto Tagastės. Tada aš atvykau į Kartaginą, kur nuodėmės katilas kunkuliavo ir virė aplink ma-ne... Nuo devyniolikos iki dvidešimt aštuonerių metų amžiaus aš klaidžio-jau ir kitus klaidinau, aš buvau ap-gaudinėjamas ir apgaudinėdavau ki-tus."

Raudoni rudens saulės spinduliai skendo į jūrą. Žibančių žvaigždžių kariuomenė ėmė traukti dangaus skliautu. Augustinas ir motina, sėdė-dami namų terasoje Ostijos uoste, tyloje stebėjo šį nuostabų gamtos grožį. Jų abiejų mintys ėjo tuo pačiu taku — nuo žemės grožio jos kopė aukštyn per dangaus platybes prie amžinųjų horizontų. Augustinas apie tai rašo:

— Tada mes užmiršome viską, kas praėjo, mes žvelgėme į tai, kas buvo prieš mus. Žemės, jūros ir oro pavi-dalai išnyko, dangūs nutilo, pati sie-la mumyse nutilo, ir visų daiktų ty-loje Jis vienas į mus prabilo ne kūno, ne angelo, ne griausmo balsu, kad mes išgirstume Jį, o ne kitus daiktus ir sielos žaibu paliestume amžinąją Išmintį. Tada mano motina tyliai man tarė: "Sūnau, aš neberandu džiaugsmo šiame pasaulyje. Vienas dalykas dar buvo, dėl kurio troškau ilgiau gyventi, kad tave išvysčiau katalikų tikėjime. Mano visos viltys išsipildė. Ką aš čia turiu ilgiau veik-ti?" Už kelių dienų ji sunkiai susirgo, ir jos paskutinis prašymas prieš mir-tį buvo: "Prisiminkite mane prie Vieš-paties altoriaus!"

Po keturiasdešimt trejų metų, po nesuskaitomų darbų ir vargų, pana-šioje nuotaikoje laukė mirties ir Au-gustinas, garsusis Hiponos vysku-pas. Miestas jau trys mėnesiai buvo apgultas vandalų gaujų. Vakarų Ro-mos imperija jau buvo žlugusi. Bet

Augustino mintys kilo aukštyn – jis negalvojo vien apie Romos ir Hiponos žlugimą, jis galvojo apie naujus miestus, kurių pamatai siekė dangų ir pragarą, apie kovą tarp tamsybių pasaulio ir šviesos karalystės. Ir iš tikrųjų, pasenusios imperijos miestai sugriuvo, dykumų smėlis užnešė jų griuvėsius, didžiosios Afrikos bažny-

čios neliko nė žymės, bet Augustino darbas neišnyko. Vakarų krikščionybė tebenešioja jo dvasios bruožus. Nors jau toli mes nukeliavome nuo penktojo šimtmečio, nors daug išmokome iš visokių mokytojų, vis dėlto Augustinas ir toliau lieka Vakarų dvasios turto pamatas.

Juozas Elijošius, S. J.

GYVENIMO SUNKENYBĖS

Kiekvienas žmogus gyvenime susiduria su didelėmis sunkenybėmis. Jos gali būti arba fizinės, arba medžiaginės, arba dvasinės. Nelygiu svoriu jos slegia žmogaus pečius, bet visi žmonės junta sunkenybių svorį, ir jis yra labai didelis.

Kiekvienas žmogus kovoja prieš sunkenybes. Visi mes bandome joms nepasiduoti. Bet dauguma mūsų jaučia, kad kovojame beprasme kovą, kad galų gale ne mes, bet sunkenybės ims viršų. Šituose momentuose mums reikia padrąsinimo, įkvėpimo, ir štai žmogus, kuris gyvenime susidūrė su milžiniška sunkenybe ir nepalūžo.

Jo vardas – Beethoven. Pasaulis jį tebelaiko didžiausiuoju kompozitoriumi. Retas koncertas net ir šandien, kuriame nebūtų grojamas koks nors jo kūrinys. Net modernusis žmogus noriai tebesiklauso praeities kompozitoriaus, kuris apkurto pačiame kūrybiniame pajėgume. Apkurto, bet nesustojo kūręs.

Beethoven buvo vienas didžiausiųjų muzikos genijų, į kurio sielą Kūrėjas buvo sudėjęs daug ir nepaprastai nuostabių dovanų. Genijui įprastu veržlumu ir sugebėjimu sukurti ką nors naujo ir esmingai originalaus,

jis veržėsi į priekį, ieškodamas naujų kelių. Jis ieškojo naujų kelių muzikinėse formose, ieškojo naujovių, naujų galimybių harmonijose ir moduliacijose. Jo širdis buvo pilna laisvės, grožio ir džiaugsmo. Jis jautė savo gyvenimo misiją: pasidalinti šiomis nuostabiomis vertybėmis su kitais žmonėmis, su pasauliu, prakalbėti nauja kalba, nauja mintimi, nauju garsu. Nes pasaulis rodėsi naujas, galingas revoliucijos skraiste vilkinąs. Ir kai sostai griuvo, aukso karūnos žvilgėjo giljotinos pralietame kraujuje, kai žmogaus gyvybė ne daug ko verta rodėsi, gimė naujas minčių ir vertybių amžius. Laisvė, lygybė, brolybė buvo žadama baudžiauninkui. Pavergtieji ir nuskriaustieji pirmą kartą pajuto laisvės ir nepriklausomybės skonį.

Šitame fone gyveno ir kūrė kompozitorius Beethoven. Ir jam sekėsi. Nors jis turėjo daug dirbti, nors jis kūrė palyginti sunkiai ir lėtai – ne taip, kaip Mozart, Schubert ar Bach – bet jo kūriniai greitokai susilaukė pripažinimo, ir to laiko muzikinis pasaulis vienbalsiai nusprendė, kad naujas genijus pasirodė istorijos scenoje.

Bet vieną dieną, kai Beethoven bu-

vo besidžiaugias didelių ateities kūrinų vizijomis – jis pastebėjo apkurimą, didėjančią apkurimą. Jau anksčiau kažkas keisto buvo nutikę jo klausai. Buvo manęs, kad tai tik laikinis reiškiny. Vylėsi, kad neužilgo praeis. Tikėjosi, blogiau nebus. Bet dabar jį pradėjo imti baimė. Jis dažnai turėjo prašyti žmonių, kad jie pakartotų žodį, sakinį. Galu gale, jam tas taip įgriso, kad jis linguodavo galva, nebesirūpindamas, ką jo kaimynas ar kaimynė kalba.

Pasaulis pamažu pradėjo nuo jo tolti. Garsas pradėjo tolti. Atrodė, kad žmogus, gamta, aplinka nuo jo traukėsi. Jis ėjo nuo gydytojo pas gydytoją. Vartojo vaistus. Gilioje neviltyje – kaip skęstantis griebdamas skustuvą – jis bandė kiekvieną sugestiją, kiekvieną patarimą. Bet kurtumas tebesitęsė. Jis pradėjo jaustis, kaip giliame ir tamsiame urve, į kurį vedantys vartai pamažu vėrėsi ir neatkeliamai, dengdami nuolat mažėjančią šviesos skliautą. Net pats – sėdėdamas prie pianino – improvizuodamas, liedamas savo širdį – jis girdėjo tolstančius garsus. Ir baisios tragedijos baimė, kaip perkūnas, trenkė jo ateities ambicinga vizija. Kaip jis kurs, bandys, naujų kelių ieškos, jei jis – Ludwig von Beethoven – nebegirdi? Jau dabar chaosas, kai tenka akomponuoti ar diriguoti savo kūrinius. Jam grojant pianinu, stygos trūkdavo. Mat, vis negarsu rodydavosi, o pianissimo būdavo nebegirdimas.

Muzikos mylėtojai Londone, norėdami pagerbti didįjį kompozitorių, atsiuntė jam dovanų naują Steinway pianiną. Beethoven labai didžiavosi dovana ir draugams bei svečiams mėgo pademonstruoti puikų naujojo instrumento toną. Vieną kartą jis priėjo prie pianino, nežiūrėdamas nety-

čia užgavo disonansą ir tarė svečiams: "Ar ne puikiai skamba mano naujasis instrumentas?" Svečiai pritarė iš mandagumo, bet jų akys skendo giliame liūdesyje, nes geriausias pasaulio muzikas nebegirdėjo disonanso.

Kalbėdamas su kitais, Beethoven vartojo triūbelę, bet dabar ir ji jau beveik nieko nebepadėjo. Jis eidavo už miesto į gamtą, kurią jis taip mylėjo, kai jo vaizduotėje nuolat skambėjo, užė, šėlo galinga, veržli ir gailinga muzika. Jis balsu šaukdavo, švilpdavo, dainuodavo, ir niekas čia nesijuokė iš jo atšiauraus balso. Čia – gamtoje jis jautėsi tikrai laisvas, niekieno nevaržomas ir neerzinamas.

Vieną rytą staiga visa nutilo. Miestas rodėsi, kaip išmiręs. Jokio garso. Nė mažiausio garselio. Beethoven vienplaukis išbėgo už miesto. Bėglinė tyla. Paukščiai giedojo, bet giedojo tyloje. Šilas ošė, bet ošė tyloje. Vėjas pūtė, bet pūtė tyloje. Pirma, būdavo, kiekvienas krūmas, medis – tyliai šlamėdamas – pagarbiai šnabždėdavo: "Šventas, šventas." Pirma visa gamta kalbėjo nuostabia kalba. O dabar tyla! Beethoven stovėjo apstulbęs, priblokštas, begaliniai persigandęs. Po kiek laiko jį paėmė gilus, kunkuliuojantis įtūžimas. Jis norėjo, kumštis iškėlęs, keikti dangų. Juk dar tiek darbo likę, tiek naujų planų, minčių. Kaip jis dabar kurs, kaip muziką rašys? Kurčias!..

Sunkios dienos slinko, juodos ir lėtos naktys, kai jis grūmėsi su Dievu, kaip Senojo Testamento Jokūbas su angelu. Pamažu jis pradėjo taikintis su jam Apvaizdos paskirtu likimu. Jis kūrė ir toliau. Rašė nepailsdamas. Tiesa, jo didžioji ir labai moderni simfonija "Eroica" buvo priimta, kaip pamišusio kompozitoriaus kūrinys. Bet tai buvo akla momento

reakcija, kuri turėjo užleisti vietą ilgų metų trijumfui.

Dabar Beethoven kūrė sunkenybėse, jausdamas didžiulį vienišumą, šiurpulingos tylos izoliaciją. Jis kūrė apleistą, nesuprastą. Dėl to jis pasidarė labai jautrus, įtaringas, pats save ir kitus kankindamas staigiais ūpo ir nekantraus pykčio prasiveržimais. Bet kentėdamas, kankindamasis, jis komponavo, veržėsi į priekį, nepasiduodamas, nepailsdamas, nesulaikomas.

Muzikos žinovai mums sako, kad turtingiausius ir didingiausius savo kūrinius Beethoven parašė apkurtęs. Missa Solemnis ir Devintoji Simfonija – jo paskutiniai didžiausi kūriniai – rodo jo labai gilų ir universalų subrendimą. Jie liudija, kad Beethoven tragiškoje sunkenybėje atrado Dievą ir save. Jie pasilieka pa-

minklas žmogui, kuris tragedijoje nepalūžo, neapkarto, bet – pažinęs savo gyvenimo misiją – susitaikė su Dievo valia ir dėkojo Dievui už gyvenimo gyvybę ir kūrybos galimybę, dėkojo galingąją "Džiaugsmo Ode", kuri net šiandien klausytoją nukelia į amžinosios laimės erdvę, kur nebėra skausmo, kančios, nebėra ašarų.

Mums pasakojama, kad – Beethoven'ui visiškai apkurtas – draugai atėję pareikšti jam užuojautos, kad jis nebegirdįs, kad kompozitoriaus karjera tragiškai pasibaigusi. Kai kompozitorius, galų gale, suprato jų mintį, jis išsitiesė visu ūgiu ir – savo žodžių negirdėdamas – tarė: "Pasakykite visiems mano draugams ir pažįstamiems, kad Beethoven tik dabar pradėjo girdėti."

Bruno Markaitis, S. J.

RAKTAS Į LAIMĘ

Mes vartojame daug įvairių raktų atrakinti namams, spintai, automobiliui. Bet svarbiausias raktas, kuriuo galima atrakinti duris į laimę, tai yra darbas. Darbas žmogui atneša pasiekimą gyvenime. Jeigu dirbsi, gyvenimas bus linksmas, malonus, o jei nedirbsi, bus sunku ir nuobodu gyventi. Darbu galima nugalėti daug kliūčių, trukdančių gražų gyvenimą. kažkas yra pasakęs, kad darbas tai gyvenimo druska, saugojanti žmogų nuo sugedimo. Net ir negabiausias jaunuolis gali daug ko pasiekti moksle, jeigu rimtai dirbs.

Norint, kad gyvenimas būtų įvairresnis, šviesesnis ir daugiau atitinkąs tai paskirčiai, kuriai Dievas jį mums suteikė, kiekvienam patartina šalia pagrindinio savo darbo, užsiim-

ti koku nors kitu šalutiniu darbu, kuris teiktų daugiau malonumo. Anglai tokį mėgiamą šalutinį užsiėmimą vadina "hobby". Vieniems šis užsiėmimas gali būti sportas, kitiems visuomeninė veikla, tretiems rašymas, ketvurtiems paštų ženklų rinkimas ir taip toliau.

Kažin ar rasime daug žmonių, kurie šalia savo pagrindinio užsiėmimo nebūtų turėję kokio nors "hobby"? Mums būtų sunkiai įsivaizduojamas kan. Tumas - Vaižgantas be jo rašinių, Maironis – be poezijos. Tą pat galima pasakyti ir apie kitus mirusius ar dar gyvus mūsų žymesnius asmenis.

Tai mums verta prisiminti ypač dabar, kai daugeliui tenka dirbti ne savo mėgiamą profesijos darbą, bet

ISPŪDŽIAI IŠ SKAUTŲ DŽIAMBORĖS

Šią vasarą Kanadoje įvyko aštuntoji Pasaulinė Skautų Džiamborė. Netoli putojančio Niagaros krioklio susirinko apie 11-ka tūkstančių skautų, atstovaujančių virš 60 tautų. Tai buvo tikras tautų, spalvų ir kalbų mišinys. Kas ketvirtį metų yra ruošia-

kur nors fabrike. Kad tas fizinis darbas neprislėgtų dvasios ir žmogaus nepaverstų mašina, kiekvienam būtų labai naudinga kuo nors užsiimti, kas labiau pakeltų dvasią ir tremties gyvenimą padarytų lengvesnį bei prasmingesnį. Reikėtų kiekvienam stengtis įsijungti ar tai į visuomeninę veiklą, ar į karitatyvinę, ar į kokią nors kitą. Mūsų jaunimo organizacijoms labai trūksta vadų, taigi, vyresniesiems čia dirva labai plati. Jeigu parėjus iš fabriko nėra nuotaikos, reikia vis tiek prisiversti ir ką nors dirbti. Toks darbas atneš ir geresnę nuotaiką. Tokiu būdu mes pasijusime, kad neveltui gyvename, pamatysime, kad dirbame Dievui ir Tėvynei, o tada būsim ir laimingi, nes laimingas yra tik toks gyvenimas, kurs yra prasmingas, kurs yra naudingas visuomenei. *Pr. Alšėnas*

mos tokios pasaulinės džiamborės. Iki šiol buvusios septynios džiamborės buvo Europos žemyne, ši paskutinė buvo pirmoji, peržengusi Europos ribas. Ši džiamborė buvo viena iš neskaitlingiausių, į Europoje buvusias džiamborės susirinkdavo daug daugiau skautų, pvz., šeštojoje džiamborėje, įvykusioje 1947 metais Prancūzijoje, dalyvavo apie 47 tūkstančiai skautų. Sakoma, kad techniškos kliūtys neleidusios kanadiečiams priimti didesnio skaičiaus jaunimo.

Gal skaitytojams bus įdomi paties žodžio reikšmė ir kilmė. Reikia pastebėti, kad skautybės įkūrėjas Baden-Powell, gerai pažindamas jaunuolio psichologiją, įvedė į skautų organizaciją daug egzotiškų papročių ir egzotiškų terminų, kurie jaunimui patinka. Jaunimą žavi visa tai, kas nepaprasta ir paslaptina. Kai kas sako, kad žodis "Jamboree" buvo vartojamas kai kurių Afrikos tautelių, kiti sako, kad tai esąs Amerikos indėnų žodis, reiškias "linksmą įvairių giminių bei tautelių susirinkimą". Šis žodis labai tinka ir šiems pasauliniams visų tautų skautų suvažiavimams, ruošiamiems kas ketvirtį metų. Geriausia bus jeigu mes, lietuviai, šį svetimą žodį rašysime pagal jo tarimą – "džiamborė" ir linksniuosime taip, kaip žodį "skrybėlė".

Šių pasaulinių skautų džiamborių tikslą geriausiai yra apibrėžęs pats Baden-Powell, kai 1933 m. prieš Vengrijoje įvykusią džiamborę savo kalboje pasakė: "Pasaulinės džiamborės duoda berniukui galimybę pasijusti tikrai didžiulės brolijos nariu ir asmeniškai susitikti su kitų šalių skautais, savo broliais. Bet ypatin- gai tarptautinė draugiškumo ir geros valios dvasia, kuri šiose džiamborėse išbujojo jau yra tapusi didelė jėga pasaulyje, kurios niekas nėra pra-

matęs." Ir prieš keturiolika metų mirusio Baden-Powell'io žmona, atvykusi į šių metų džiamborę Kanadoje, savo kalboje pabrėžė šią tarptautinio broliškumo mintį. Ji pasakė, kad skautai, čia vieni kitus pažinę ir susidraugavę, gali paskleisti tą draugiškumo ir broliškumo dvasią po visas šalis, tokiu būdu bus vis labiau nuo žmonijos atitolinti karai ir bus labiau išplėsta Dievo karalystė žemėje, kuri yra taikos ir geros valios karalystė. Apie šį įvairių tautų broliškumą rašė ir Šv. Tėvas, sveikindamas skautus, susirinkusius į aštuntąją pasaulinę džiamborę. Jis priminė skautams, kad jie, norėdami būti geri Kristaus mokiniai, turi tapti taikos apaštalais pasaulyje. Kas buvo džiamborėje, galėjo tikrai pamatyti ir įsitikinti, kad čia yra labai gera dirva bujoti broliškai meilei tarp įvairių tautų ir įvairių rasių.

Visą laiką džiamborėje dalyvauti turėjo laimės ir būrelis lietuvių berniukų, bet savaitgaliais ją aplankė didelis skaičius lietuvių skautų ir skaučių. Jeigu kas bent vieną dieną čia pabuvo ir atviromis akimis bei atvira širdimi po šitą didžiulį palapinių miestą pavaikščiojo, galėjo daug ką pastebėti ir daug ko pasimokyti. Ši aštuntoji džiamborė buvo pavadinta "Naujų Horizontų" džiamborė. Čia galėjo daug kam atsiverti nauji horizontai įvairiose srityse. Stebint tuos įvairių rasių, įvairių tautų ir įvairių religijų jaunuolius, galėjai rasti visuose kažką bendra, kas juos visus ypatingu būdu jungė. Tai buvo tie patys skautiški idealai, jie visi buvo išėję tą pačią skautybės mokyklą. Draugiškumas, mandagumas, drausmė charakterizavo šituos uniformuotus jaunuolius. Daug įvairiaspalvių vėliavų čia plevėsavo, bet virš jų visų tartum jutai plevėsuojuant trispal-

vę Dievo, Tėvynės ir Artimo meilės vėliavą.

Kaip būtų buvę naudinga pamatyti šitą džiamborę ir tiems, kurie mūsų lietuviškuose laikraščiuose kartas nuo karto mėgina kitus "mokyti", mėgina paaiškinti, kas yra "tikroji skautybė", mėgina įtikinti, kad tikroji skautybė yra ta, kuri per daug nesidomi religija. Tai yra aklieji, kurie vis dėlto nori kitiems rodyti kelią. Bet jeigu aklas aklą ves – abudu įkris į duobę. Gal ne vienam tokiam skautybėje "apakusiam" būtų šioje džiamborėje atsivėrę akys, kai jis būtų pamatęs, kad visų tikybų skautai ne tik kasdien, bet kartais net du kartu į dieną turėdavo įvairias pamaldas. Keli šimtai kapelionų nuolat gyveno drauge su skautais ir jiems padėdavo dvasiniuose reikaluose. Religiniai motyvai buvo įpinti net stovyklos rajonų papuošimuose. Prie vieno rajono vartų teko skaityti gražiai išpuoštus žodžius: "Ieškokite pirmiausią Dievo karalystės – Quaerite primum regnum Dei."

Taip viskas, ko skautas sueigose ir stovyklose mokosi, ir morzė, ir mazgai, ir kelionės ženklai, yra tik labai mažos priemonės siekti labai dideliu tikslu. Visa tai jį turi išmokyti *protingai* gyventi, *pažinti* gyvenimą, *suprasti*, kad šios žemės kelionė tik tada bus prasminga, kai ji eis tik viena kryptimi – ieškoti Dievo karalystės. O vis dėlto pasitaiko ir tokių, kurie nori tas mažas priemones padaryti gyvenimo tikslu. Tai vėl yra pasigailėtini akli žmonės, trumparegiai, kurie tikrojo tikslo nemato.

Ne paslaptis, kad įvairiuose mūsų parengimuose, kai sakomos progai pritaikytos kalbos, vienas kitas kalbėtojas stengiasi apie viską kalbėti, bet paminėti Dievą sąmoningai vengia. Kažin, ar bijo, ar nedrįsta? Atro-

Simpatiškas indukas tarp lietuvių skautų. Jis labai nustebo, kai su juo pasikalbėjo apie lietuvių ir indų kalbas, radome šiose kalbose daug panašių žodžių.

do, kad kalbėti apie Dievą arba religiją jau bus partiška, bus neskautiška. Teko girdėti kalbant net kai kuriuos mūsų vadovus, kurie kalbėjo apie "Jurgio" ir apie "Kazimiero" minėjimus, nedrįsdami prie tų vardų pridėti žodžio "švento". Teko skaityti viename laikraštyje straipsnį, pavadinimą "Skautai ir politika", bet tame straipsnyje nebuvo nė vienu žodžiu užsiminta apie politiką, buvo kalbama tik apie skautus ir religiją. Taigi, kai kam religija ir politika yra tas pat dalykas. Todėl visai nenuostabu, kad tuos, kurie nori vykdyti *visus* skautybės idealus, kurie nenori iš programos išbraukti tarnavimo Dievui, kai kas tuoj apšaukia politikuojančiais krikdemaais. O šių metų pasaulinėje džiamborėje, kur buvo

norima atvaizduoti tikrąją skautybę, nė vienas pagrindinis kalbėtojas neapsiėjo, aiškiai nepaminėjęs Dievo ir Jam tarnavimo. Iš tų kalbėtojų žodžių atrodė, kad jiems apie tai kalbėti yra ne gėda, bet didelė garbė. Tai kiekvienas gali įsitikinti, paskaitęs svarbiausių ir aukščiausių džiamborėje dalyvavusių skautų vadų kalbas, užtenka paminėti tik Baden-Powell'io žmoną. Tarptautinio Skautų Biuro Direktorių generolą Spry, Džiamborės viršininką Jackson Dodds.

Įvairiuose laikraščiuose buvo labai išgirta ta mūsų skautų grupelė, kuri, nors ir neoficialiai, atstovavo Lietuvą šių metų džiamborėje. Tikrai pagyrimo jie verti, nes labai menkomis jėgomis sugebėjo padaryti labai daug. Daugelis svetimtaučių Lietuvą geriau pažino ir, grįžę į savo kraštus, gal ir kitiems jie papasakos, ką yra girdėję iš tų jaunųjų lietuvių pionierių apie kenčiančią Baltijos tautą. Jie davė tai, ką galėjo. Bet ir jie skautišką išsilavinimą įgijo kartais gal ne visai skautiškoje aplinkoje, todėl kartais jie nejaukiai pasijusdavo, patekę į kitokią aplinką, į džiamborės aplinką. Gal buvo disonansas artimo meile paremtoje džiamborės nuotaikoje, kai vienas kitas lietuviukas savo rajone, kur dalyvavo ir kitos mūsų kaimyninės tautos, pradėdavo dainuoti daineles, užgaunančias tas svetimas tautas. Žinoma, svetimtaučiai tų žodžių nesuprato, bet vis dėlto tai nebuvo skautiška. Gaila buvo žiūrėti į mūsų lietuviukus ir Mišių metu, kai kitų tautų skautai beveik visiėjo Komunijos, o iš mūsų vos vienas kitas išdrįsdavo, kiti kažkaip nejaukiai traukdavosi atgal.

Ir mandagumu bei viršininkų gerbimu kiti mūsų pralenkėdavo. Štai vienas mažas faktelis. Kai skau-

tų traukinys iš džiamborės grįžo į Montrealį, išlipęs iš traukinio su lagaminais rankose ėjo lietuvis kapelionas, lydimas lietuviukų skautų, einančių laisvomis rankomis. Tik štai, einant pro prancūziukų grupę, prišoka vienas prancūzų skautukas ir beveik prievarta ištraukia iš kapeliono rankų lagaminus, norėdamas jam pasitarnauti. Tai vis smulkmenos, bet kai į jas visai pradedama nekreipti dėmesio, jau jos tampa nebe smulkmenomis. Juk mandagumas, patarnavimas, vyresniųjų gerbimas taip charakterizuoja kiekvieną tikrą skautą. Jeigu to nėra, kasbelieka iš skautiškumo?

Mes visi matome, kad pasitaiko daug nesklandumų mūsų jaunimo organizacijose. Apie tai gana daug rašoma ir spaudoje, bet vis kažkaip vengiama tiesai pažiūrėti į akis, o kartais visai klaidingai nušviečiami kai kurie faktai. Kartais pasitenkinama bendrais posakiais, labai abstrakčiais principais, kurie nepritinkomi konkrečiam gyvenimui. Štai šių metų "Mūsų Vyčio" 5-tame numerio buvo labai kultūringas V. Stasiškio straipsnis apie skautiškąją ideologiją. Bet norėtume atkreipti dėmesį į vieną sakinį: "Iš vienos pusės tenka girdėti vad. "liberalus" skautus ir skautininkus stojant už didesnę ar mažesnę S-gos religinę indiferentizmą, iš antros pusės kai kurie skautai ir skautininkai norėtų Sąjungą paversti kone savotiška "sekmadienio mokykla". Ar tai tiesa? Gal aiškiais žodžiais maža kas stoja už religinę indiferentizmą, bet savo elgesiu ir darbais, gal kartais ir nesąmoningai, vienas kitas vadovas tikrai eina šiuo keliu. Bet kad kur nors ir kas nors per daug būtų įvedęs religijos ar bent per daug jos reikalauję, tai neteko girdėti, todėl apie tai nėra

reikalo nė rašyti, nes rašant tik klaidinami skaitytojai, kurie mano, kad tokių faktų tikrai esama. Daugiausia, kas dvasinės vadovybės buvo reikalaujama, – tai šaukti religines sueigas bent kartą į du mėnesius. Atmetant vasaros atostogas, per metus būtų penkios religinės sueigos. Ar tai yra per daug? Tai yra mažiausias minimumas. Kadangi man tenka daug religiniu skautų auklėjimu rūpintis ir gauti iš įvairių vietovių informacijas, turiu pripažinti, kad bent 90% visų mūsų vienetų nė šio minimumo neišpildo.

Daugelis teisingai sako, kad apie įvairias grynai skautiškas problemas ir negeroves geriausia yra rašyti tik skautiškoje spaudoje. Deja, daug apie tai buvo rašyta ir kituose laikraščiuose. Visuomenė jau yra klaidingai informuota. Tad neskautiškoje spaudoje reikia stengtis tas klaidas atitaisyti. Būtų gera, kad ten pasirodytų daugiau pozityvių straipsnių. Daug buvo rašyta apie skautų nesantaiką kai kuriuose mūsų miestuose. Bet, žinant visus užkulisius, reikia pripažinti, kad tos nesantaikos plečiasi ir nesibaigia tik dėl to, kad į skautų vidaus gyvenimą įsikiša neskautai, kurie skautybėje nedaug nusimano, o kartais skautus nori panaudoti net savo asmeniškoms tikslams. Bet ir čia yra kalti skautų vadai, kad yra toki neapdairūs ir leidžia svetimiems savo namuose šeiminkauti.

Tad visuomenė labai yra prašoma skautus visokiais galimais būdais remti, bet į jų vidaus santvarką visiškai nesikišti, tada nebus reikalo eikvoti energiją tuščiais ginčiais spaudoje. Tą energiją galėsime sunaudoti pozityviam darbui, o to darbo laukai tikrai yra platus ir apžėlęs.

Juozas Vaišnys, S. J.

AR TIKĖTINAS VISUOTINIS TVANAS?

Ar katalikui privaloma tikėti Senojo Testamento knygų tekstu? Jeigu visas Senojo Testamento pasakas reikia tikėti ir priimti kaip Dievo žodį, tai kaip visa tai suderinti su protu ir su paprasčiausiomis gamtos mokslų žiniomis? Ar būtų nuodėmė netikėti visuotinio tvano buvimu ir Noės arka, į kurią jis paėmęs ir išgelbėjęs visus gyvius? Visa tai man atrodo tik naivi pasaka. Jeigu tik prieš vieną kitą tūkstantį metų prieš Kristų žmonija buvo sunaikinta, išskyrus tik tuos, kurie buvo Noės laive, tai kaip per tokį trumpą laiką tik iš Noės šeimos galėjo susidaryti įvairios rasės ir kalbos? Po tvano Dievas parodęs ženklą – vaivorykštę. Nejaugi prieš tvaną jos nebuvo? Nejaugi prieš tvaną saulės apšviesti vandens lašeliai nesudarydavo spektro spalvų?

Atsakymo laukianti O. A.

Nors šiuos klausimus katalikų apologetai jau daug kartų yra nagrinėję ir pakankamai aiškiai išsprendę, bet mokslui žengiant pirmyn, daugelis biblinių problemų dar labiau paaiškėjo, bet drauge iškilo ir ne vienas naujas painus klausimas.

Bažnyčia jau nuo pirmųjų amžių tikėjimo išpažinimuose ir susirinki-

muose tvirtai gynė, kad tiek Senojo tiek Naujojo Testamento knygos užima lygiateisę vietą ir kad jų autorius yra Dievas. Iš paties fakto, kad šventraščio knygų rašytojai buvo Dievo įkvėpti, neišvengiamai plaukia, kad Šv. Rašto knygose nėra ir negali būti klaidų. Įkvėptosios Biblijos knygos nėra vien tik "šventos" krikščionijos knygos, jos nėra taip pat tik kalbančios apie Dievą, bet pats Dievas yra šitų knygų *autorius*, panaudojęs žmones tik kaip įrankius toms knygoms parašyti. Jų turinys yra toks, kokio norėjo pats Dievas. Taigi, katalikui abejoti Šv. Rašto dieviška kilme būtų nusikaltimas prieš tikėjimą. Tos tiesos atmesti nedrįso net pirmieji protestantai.

Devynioliktoje šimtmečio, eksperimentiniams mokslams labai pažengus į priekį, kilo klausimas, kaip suderinti biblines tiesas su fizikos mokslo tiesomis. Pirmiausia reikia atsiminti, kad Biblija nėra gamtos mokslų vadovėlis. Jos uždavinys yra grynai religinis – mokyti žmones neklaidingų tikėjimo ir dorovės tiesų bei patiekti sielos išganymo priemones. Todėl gamtos mokslai neturi tiesioginio sąryšio su religija ir tik atsitiktinai yra liečiami šventraščio lapuose. Sunkenybės, kylančios iš astronomijos, kosmologijos, geologijos, botanikos, zoologijos ir psichologijos mokslų srities, tiesioginiai neprieštarauja šventraščio knygų mokslui. Šventųjų knygų rašytojai, kalbėdami apie gamtos mokslų dalykus, visai nenorėjo atskleisti naujų mokslo tiesų, bet išsireikšdavo anų laikų terminais ir paprastų žmonių kalba, kuri vaizduoja ne gamtos reiškinių esmines ypatybes, o tikrai pojūčiais pastebimas apraiškas. Lygiai ir šandien žmonių kalboje vartojami išsireiškimai neatitinka gamtos mokslų

tiesų: saulė teka ir leidžiasi, vienos ar kitokios spalvos daiktas ir kiti panašūs "nemoksliški" išsireiškimai.

Didesnė sunkenybė kyla, kai eina kalba apie istoriškus klausimus. Ar visi Biblijoje pasakojami įvykiai yra istoriški? Atsakant į šį klausimą, visų pirma tenka atsiminti, kad Bibliją sudaro įvairūs literatūriniai žanrai, kurie ne visi vaizduoja istorinę tikrovę, kaip antai, palyginimai, tautos legendos ir padavimai, giminių istorijos ir poezija, šventraštis nėra istorinė knyga modernia prasme, ir rytų tautos turi savo ypatingą būdą atpasakoti istorinius įvykius. Senovės orientalinų kalbų žinojimas, nauji etnologiniai radiniai ir archeologinės iškasenos, kaip pvz., Tell el-Amarna laišakai. Ras Šamra dokumentai ir pastaraisiais metais Mirusios Jūros raštai padėjo ir padės išspręsti ne vieną istorinę sunkenybę.

Šiais laikais senovės istorijos mokslai eina prie pirmųjų šaltinių ir nėra linkę per greitai paneigti bibliinių padavimų ar istorijos įvykių tikrovės. Tokiu būdu net ir Homero Odisejoje ir Ilijadoje giedamos epinės "pasakos" vis daugiau įgyja istorinės vertės, ypač po to, kai buvo surasta senovės Troja ir Agamemnono kapas. Istorinėse šventraščio knygoje atpasakotus įvykius laikyti pasakomis, giliau nepastudijavus istorinių šaltinių ir rytų tautų archeologijos, būtų nerimta ir vaikiška.

Faktai, liečią pačius krikščioniškosios religijos pagrindus, turi būti visų katalikų laikomi istoriniais, pvz., pasaulio sukūrimas laiko pradžioje, specialus žmogaus sukūrimas, žmonių giminės kilmė iš pirmųjų tėvų, Dievo bandymas rojuje, pirmųjų tėvų nusikaltimas, gundant velniui žalčio pavidale, ir Atpirkėjo pažadas.

Panašiai reikia tikėti ir tvano istoriškumu, ką yra patvirtinęs pats Kristus, nors to tvano aplinkybės ir apimtis paliekama šventraščio tyrinėtojų aiškinimui.

Visuotinis tvanas, apie kurį kalba pirmoji šventraščio knyga, paskutiniaisiais šimtmečiais yra pažadinęs daugybę diskusijų tiek katalikų tiek kitatikių tarpe ir iškėlęs ne vieną sunkiai išrišamą klausimą: koki šaltiniai kalba apie tvaną, kokia to tvano geografinė apimtis, kas tvane žuvo, kada tvanas įvyko, ar jis atitinka kitų tautų panašiams padavimams ir modernių laikų geologinėms iškasenoms? Pagaliau, kaip išspręsti Biblijoje minimos vaivorykštės klausimą? Nesileisdami į platesnes diskusijas, bandysime trumpai patiekti paskutinius šventraščio aiškintojų atsakymus.

Padavimas apie tvaną, ištikusį žmoniją daugiau ar mažiau tolimoje praeityje, yra randamas tiek dingusių tiek tebeegzistuojančių tautų tautosakoje. Vienuoliktoji babiloniečių Gilgameš epo lentelė aprašo tvano įvykį visai panašiais žodžiais kaip ir Biblija. Nėra abejonės, kad čia kalbama apie tą patį tvaną. Laivas yra ištepamas smala, sustoja ant Nizir kalno, paukščiai yra siunčiami tyrinėjimui, po tvano dievai pajunta malonų aukų kvapą. Graikai turi panašų padavimą apie Deukalijoną ir Pyrą. Panašūs elementai užtinkami sanskrito epe, o taip pat ir tokios žemės kultūros tautose, kaip Amerikos eskimai ir Ugnies Žemės gyventojai. Tokį padavimą randame ir aukštos kultūros tautose: Jukatano Maja, Peru, Kinija. Tenka pastebėti, kad šie skaitlingi padavimai yra vienas nuo kito nepriklausomi ir yra neabejotinai panašūs, nors dažnai ir nudažyti vietinės religijos ir mitologijos spal-

Toronto kardinolas McGuigan, lydimas skautų kapelionų, eina laikyti iškilmingų džiamborės atidarymo Mišių.

vomis. Jie, be abejo, yra kilę iš bendro pirmykščio padavimo.

Įdomu patyrinėti, kokia buvusi to tvano apimtis. Labai bendri išsireiškimai, kuriais aprašomas tvanas Genezės knygoje, kaip "visa žemė", "žuvo visi sutvėrimai", įvairiais laikais skaitytojams sudarė įspūdį, kad tvanas iš tikrųjų buvo apėmęs visą žemės rutulį, sunaikindamas visą žmonių ir visą gyvūniją. Šios teorijos, vadinamos geografinio visuotinio teorija, buvo laikomasi iki devynioliktojo šimtmečio, kai specialūs hebrajų kalbos išsireiškimai dar nebuvo pakankamai išstudijuoti ir gamtos mokslai nežinojo apytikrio skaičiaus gyvūnų rūšių. Šios teorijos laikėsi net garsūs geologai, kaip Buckland, kuris tyrinėjęs išvagotą uolų paviršių ir manė suradęs visą žemę apėmusio tvano įrodymą. Tik vėliau paaiškėjo, kad tai atsirado nuo ledynų slinkimo. Panašios išvados buvo daromos ir iš jūrų geldelių, rastų kai kurių kalnų viršūnėse. Rei-

kia pastebėti, kad ir baisiausias tvanas negalėtų išaiškinti, kaip atsirado toki dideli geldelių sluoksniai kalnų viršūnėse. Jie tegalėjo susidaryti dėl žemės plutos esmingų pasikeitimų: ten, kur dabar yra kalnų viršūnės, pirmiau buvo jūros dugnas.

Taip pamažu universalaus tvano idėja buvo visų atmesta. Visos eilės didelių stebuklų būtų reikėję, norint surinkti Noės laivan viso pasaulio gyvūnų rūšis, kurių priskaitoma apie 8000, ypač imant kiekvienos rūšies po porą ir dar kai kuriuos gyvulius maistui. Taip pat reikia atsiminti, kad kai kurių rūšių egzistavimui būtina reikalingos tam tikros klimatinės sąlygos. Tokių stebuklų šventraštis visiškai nemini, žodžiai, kalbą apie visą žemę, leksikaline prasme reiškia tikrai atskirą kraštą. Ir iš pasakojimo turinio atrodo, kad yra minimi tik tie reiškiniai, kuriuos pažinojo Noės laikų žmonės.

Atmetus šią visuotinio tvano teoriją, kilo kita mišraus visuotinio teorija, pagal kurią tik kai kurie žemės plotai buvę tvano paliesti, bet žmonės žuvo visi, išskyrus tuos, kurie buvo laive, nes tuo metu žmonija dar nebuvo paplitusi po visą pasaulį. Tokiu būdu visuotiniai Biblijos išsireiškimai turėtų būti suprantami dvejopa prasme: kai eina kalba apie žemę ir gyvūniją, jie reiškia tik relatyvų visuotinumą, o kai kalbama apie žmones, tai reikia suprasti absoliutiška prasme. Bet tokio skirtumo tarp žmonių ir gyvių šventraščio tekste nerandame, dėl to nėra prasmės mums apie tokius skirtumus kalbėti. Todėl manoma, kad čia eina kalba tik apie dalinį tvaną, kuris nepalietė visų žmonių. Kad ta prasme tenka suprasti bendrus šventraščio išsireiškimus, matyti iš paties tvano atpasakojimo: "kiekvienas mirtingasis suteršė savo

gyvenimą", "visi žmonės žuvo vandenyse", "vandenys iškilo ant visos žemės"... Be to, padavimo autorius, atrodo, tekalba apie Seto giminės likimą, visiškai neminėdamas Kaino palikuonių. Pastarieji yra minimi, kaip garsūs metalo išdirbiniai. Taip pat iš šventraščio žodžių apie patriarchų giminės dauginimąsi ir jų genealogijas aiškiai matyti, kad tarp Adomo ir tvano turėjo praslinkti ilgų amžių eilė, ir būtų sunku suprasti, kad žmonės tebutų gyvenę vienoje vietoje. Paskutinių laikų antropologiniai radiniai įvairiose pasaulio dalyse, nuo Kinijos iki Pietų Afrikos, yra kilę iš ankstyvesnių laikų negu tvano periodas.

Kuriuo laiku tvanas iš tikrųjų yra įvykęs, nelengva pasakyti. Kasinėjimai Mezopotamijos lygumoje atskleidė ne vieno didelio tvano pėdsakus. Kišo vietovėje buvo rasti trys, kurių datas tyrinėtojai skiria iš eilės 3400, 4000 ir 4200 m. prieš Kristų. Ur mieste buvo rastos trijų metrų gilumo vandens nuosėdos, kurios liudija apie ilgą ir didelį tvaną. Galimas dalykas, kad abiejų vietovių tvanai kyla iš to paties laikotarpio. Apie 4000 metų prieš Kristų atrodo apytikrė data tiek biblinio tiek Babilonijos tvano padavimų, kurių atmintis aprašymo metu atrodo dar visai šviežia.

Dar keletas žodžių apie dangaus fenomeną, kurį mes vadiname vaivorykšte arba laumės juosta. Bibliniame tekste jis vadinamas lanku, nes yra panašus į tos rūšies ginklą. Kadangi Dievas vaivorykštę padarė ženklu savo sutarties su Noe ir jo gimine, Jis ją vadina "savo lanku". Tekstas jokiū būdu nesako, kad tik tuo metu vaivorykštė atsirado, bet tik tai, kad natūralus gamtos fenomenas buvo duotas ženklo prasme – ateityje vaivorykštė bus Dievo gailestin-

ŠIŲ DIENŲ STEBUKLAI

Yra žmonių, kurie nenori girdėti apie stebuklus, nes mano, kad tai yra toki pat nerealūs dalykai kaip ir pasakos. Tie žmonės, nors ir tikėtų, kad yra Dievas, negali savęs vadinti krikščionimis, nes krikščionybė yra paremta stebuklais. Iš stebuklų mes žinome, kad Kristus buvo Dievas, stebuklais įrodomas žmogaus šventumas, stebuklai kalba ir apie tos Bažnyčios tikrumą, kurioje jie vyksta. Kristus, gyvendamas šioje žemėje, padarė daug stebuklų, norėdamas įrodyti, kad Jis yra Dievo siųstas. Didžiausias stebuklas – Jo prisikėlimas iš mirties.

Stebuklas, galima sakyti, yra išimtis iš pastovių gamtos įstatymų, stebukle visados kas nors įvyksta ne pagal gamtos dėsnius, todėl stebuklą

gumo ir Jo sutarties su žmonija simbolis. Tai bus visiems suprantamas ir malonaus charakterio simbolis, garantuojąs, kad gyvybė išliks žemėje, nežiūrint rūšių gamtos apraiškų. Kadangi vaivorykštė yra tikrai Dievo maloningumo simbolis, ji nieko bendra neturi su panašiais mitologiniais lankais, kurie supa orientales dievybes ir joms teikia galią.

Juozas Elijošius, S. J.

daryti gali tik gamtos Kūrėjas ir Valdovas — Dievas. Žmogus gamtos dėsnių pakeisti negali. Jis gali veikti, tik savo veiksmui pritaikydamas gamtos dėsnius. Stebukle žmogus aiškiai pamato, kad čia pasireiškia jėga, aukštesnė už gamtą ir jos įstatymus. Tad stebuklas žmogui yra paprasčiausias ir aiškiausias dievybės įrodymas.

Visais laikais stebuklai vyko ir tebevyksta. Mes turime tikėti daug tiesų, kurių nei savo jausmais nepajuntame, nei protu nesuprantame. Turime tikėti tik dėl to, kad Dievas tai pasakė ir nori, kad mes tikėtume. Dievas savo stebuklais mums nuolat primena, kad Jis yra, išmintingas ir galingas, kad Juo reikia tikėti ir pasitikėti. Stebuklas mums yra ypatinga Dievo dovana, ypatingas Jo meilės pasireiškimas. Jis, galima sakyti, stebuklais žmogų traukte traukia prie savęs, prie savo mokslo ir prie savo tiesų.

Neteisinga būtų manyti, kad mūsų laikais įvyksta daug mažiau stebuklų negu pirmaisiais amžiais. Gal taip atrodo tik dėl to, kad mūsų laikų žmonės labai kritiškai į viską žiūri ir kiekvieną stebuklą stengiasi kaip nors gamtiškai išaiškinti. Žinoma, nereikia būti naiviam ir kiekviename žingsnyje stebuklus matyti, bet vis dėlto ir mūsų laikais nuolat įvyksta tokių faktų, kurių jokiais gamtos įstatymais išaiškinti negalima. Užtenka tik paminėti šv. Januarijaus kraują Neapolyje, kurs yra sukrekęs, bet kartą į metus, jo šventės dieną, tampa vėl skystas. Tai mato medikai, gamtininkai, chemikai, bet nė vienas nesupranta, kaip tai gali įvykti. Tai yra prieš visiems žinomus gamtos dėsnius. Daug stebuklų įvyksta ir įvairių šventųjų, ypač stigmatizuo-tųjų, gyvenime. Nuolat vyksta di-

džiausi stebuklai Liurde. Tai yra tikrai svarbiausia stebuklų vieta pasaulyje.

Liurde prasidėjo stebuklai 1858 metais, kai Marija pasirodė Bernadetai ir pasakė: "Aš esu Nekaltas Prasidėjimas". Čia Dievas stebuklu patvirtino prieš trejus metus Popiežiaus Pijaus IX paskelbtą Nekalto Prasidėjimo dogmą. Žinoma, tas stebuklas nebuvo būtinai reikalingas. Bažnyčios Galva autoritetingai tikėjimo dogmą paskelbė, ir visi tikintieji turėjo nuolankiai paklusti. Vis dėlto buvo nemaža tokių, kurie prieš tą dogmą murmėjo. Kiti, nors ir nusi-lenkė Popiežiaus žodžiui, bet širdyje slėpė įvairius abejojimus, jiems buvo sunku suprasti, kaip Marija galėjo būti pradėta be gimtosios nuodėmės. Dievas ir šiems nepaklusniems vaikams parodė ypatingą meilę, atsiųsdamas į žemę savo Motiną, kad ji asmeniškai prisistatytų ir Jo vardu žmonėms pasakytų, kad yra nekal-tai pradėta. Atrodo, kad šio stebuklo jau tikrai būtų užtekę, bet Dievo gerumui ir gailestingumui nėra ribų. Jis Liurdą pavertė nuolatinių stebuklų vieta, kad tie aiškūs išoriniai ženklai kartų kartoms bylotų apie Dievo galybę, kuriai nebuvo sunku padaryti tai, kad toji mergaitė, kuri buvo išrinkta būti Įsikūnijusio žodžio Motina, būtų pradėta be gimtosios nuodėmės.

Kiekvienais metais Liurde įvyksta daugybė stebuklų. Jie skaičiuojami ne šimtais, bet tūkstančiais. Į Liurdą kiekvienais metais plaukia minios žmonių. Vaižuoja ten tikintieji, bet vyksta daug ir netikinčiųjų. Dažnai iš smalsumo, iš įdomumo, bet neretai ten suranda prarastą tikėjimą. Pas-kutiniais metais susidomėjimas Liurdu vis dideja. 1949 m. jį aplankė apie pusantro milijono maldininkų,

1953 m. — trys milijonai, 1954 m. — keturi milijonai.

Bet ar visi tiki ten įvykstančiais stebuklais? Kaip Kristaus laikais, taip ir dabar yra žmonių, kurie žiūri, kad nematytų ir klauso, kad negirdėtų. Jau nuo pat stebuklingų įvykių pradžios buvo daug mokslo žmonių, kurie tuos įvykius ignoravo, nenorėjo apie juos girdėti. Bet net tas nemoralusis prancūzų rašytojas Emilijus Zola tokios mokslininkų laikysenos negalėjo pakęsti ir juos ragino Liurde įvykstančiais faktais susidomėti. "Jeigu tie dalykai yra išsigalvoti", rašė jis, "tai įrodykite ir jiems pasipriešinkite, bet jeigu yra tikri, tai susidomėkite ir studijuokite". Šį kartą su E. Zola sutiko visi katalikų teologai. Ir jie laikėsi panašios taktikos. Prie Liurdo subūrė geriausius gydytojus, kad jie įvykstančius faktus laisvai studijuotų ir nuspręstų, ar tie faktai yra stebuklingi ar ne. Buvo įsteigti nuolatiniai medicinos ir mokslo biurai, kuriuose nuo 1884 metų iki šiandien dirbo apie trisdešimt tūkstančių žymiausių medikų. Jie išrišo E. Zolos pastatytą dilemą ir nuspren-

dė, kad Liurde įvykstantieji faktai yra tikri, kad tūkstančiai stebuklingų pagijimų yra neišaiškinami jokiomis natūralinėmis jėgomis ar priemonėmis, kad tie pagijimai yra tikri stebuklai.

Žinoma, ten įvyksta daug ir tokių pagijimų, kurie gal tikrai yra Dievo galios ir Jo malonės vaisius, gal jie tikrai yra stebuklingi, bet tokiais jų Bažnyčia nepripažįsta, jeigu medikai nutaria, kad toki pagijimai yra galimi ir koku nors natūraliu būdu, pvz., įsivaizdavimu, autosugestija. Bažnyčia tikrais stebuklais pripažįsta tik tuos pagijimus, kur jokios autosugestijos negali turėti įtakos, pvz., staigus nulūžusio kaulo sugijimas, staigus

supuvusių plaučių ataugimas ir kiti panašūs pasveikimai, įvyksta ne pagal gamtos dėsnius.

Aišku, kad Bažnyčios priešams šie stebuklingi faktai yra nuolatinis akių badymas, todėl jie, kiek galėdami, stengėsi prieš tai kovoti. 1906 m. bedieviška prancūzų spauda pradėjo pilti vieną straipsnį po kito, ragindama valdžią, kad uždarytų Liurdo maudykles, nes tai esą prieš visus higienos reikalavimus. Mat, Liurde po Marijos pasirodymo atsivėrė šaltinis. To šaltinio vandenį žmonės geria arba maudosi specialiai įtaisytose maudyklėse. Daugelis nuo šio vandens pagyja. Tikrai gali atrodyti labai nehigieniška, kad įvairiomis ligomis sergą ligoniai maudomi tame pačiame vandenyje. Tačiau tiems spaudos užmetimams atremti buvo parašytas pareiškimas, po kuriuo pasirašė trys tūkstančiai gydytojų, tarp kurių buvo trisdešimt universiteto profesorių ir virš šimto ligoninių vedėjų. Tame pareiškime buvo parašyta: "Po šio dokumentu pasirašiusieji gydytojai jaučia pareigą pripažinti, kad Liurde įvyksta didelis skaičius pagijimų, kurių medicina ir mokslas negali išaiškinti natūraliomis gamtos jėgomis." Po šio pareiškimo niekas daugiau nemėgino raginti, kad būtų uždarytos Liurdo stebuklingos maudyklės.

O vis dėlto yra tiesa, kad Liurde viskas prieštarauja higienai. Tame pačiame vandenyje yra maudomi ligoniai, pilni gendančių žaizdų, sergą įvairiausiomis užkrečiamomis ligomis. Nešėjai liečia ligonius, nevartodami jokių ypatingų apsaugos priemonių. Maudyklių vanduo yra šaltas. Į jį merkami ligoniai kartais jau vos gyvi. Atrodo, kad ir sveikam tas šaltas vanduo galėtų pakenkti, bet Liurdo archyvuose nėra užregistruo-

to nė vieno fakto, kad tas vanduo būtų kam nors pakenkęs, pagreitinęs mirtį arba pasunkinęs ligą. Tačiau yra užregistruoti tūkstančiai faktų, kad tame vandenyje ligoniai staiga pasveiko. Taip pat nėra užregistruoto nė vieno fakto, kad Liurde kas nors būtų užsikrėtęs. Ar tai nėra taip pat gana didelis stebuklas? Objektīvūs gydytojai mano, kad taip. Kas šioje srityje kuo nors abejotų ar netikėtų, visados gali ateiti ir asmeniškai viską patikrinti. Daug buvo tokių, kurie netikėjo, kurie atėjo ir tikrino, bet nerado jokių apgavysčių, patys buvo priversti konstatuoti nuostabius įvykius, neišaiškinamus natūraliu būdu.

Taip, Liurde nuolat vyksta dideli stebuklai, kuriuos gali matyti kiekvienas, kurs ten nuvažiuoja, bet gal nemažesni stebuklai vyksta ir tų ligonių tarpe, kurie nepagyja iš savo fizinių ligų. Gal tuos stebuklus ne visi mato, gal ne visi apie tai pagalvoja, bet vis tiek tai yra dideli stebuklai. Savaimė suprantama, kad iš tų milijonų keleivių, iš tūkstančių ligonių tik maža dalis sulaukia pasveikimo malonės – stebuklo. Didesnė dalis ligonių turi grįžti nepasveikę. Bet nuostabus dalykas, kad niekad netenka matyti tuos ligonius nusiminusius ar murmančius prieš Dievą. Jie yra ramūs, patenkinti, susitaikę su Dievo valia. Gal ne vienas jų yra stebuklingai pagijęs iš tokių ligų, kurių kiti nemato – iš dvasinių ligų, kurios dažnai yra daug baisesnės už fizines. Tuos visus ligonius taip nuraminti ir įkvėpti jiems pasitikėjimo Dievo valia reikia taip pat antgamtinės jėgos. Taigi, ta graži, rami, pasitikinti ligonių laikysena kai kam gali būti gražesnis ir didesnis stebuklas už bet kurį kitą.

Juozas Vaišnys, S. J.

IŠ FILMŲ PASAULIO

NOT AS A STRANGER

Morton Thompson o plačiai skaitomas romanas – gausių minių žiūrimas ekrane. Gilesnio įspūdžio šis filmas nepalieka, nes pasąmonėje daug panašių anksčiau matytų vaizdų. Vaizduojamas jauno medicinos studento gyvenimas. Jis atkakliai siekia savo tikslo – tapti geru gydytoju. Šitas jaunuolis, norėdamas pasiekti savo tikslą, veda nemylimą mergaitę, turinčią daug pinigų. Visą laiką jis temato savo profesiją ir jai aukoja viską, visai ignoruodamas žmoną. Tik nepasisekusi operacija, atrodo, atidaro jam akis, sugriauna jo per didelį savimi pasitikėjimą. Ieškodamas paguodos, jis grįžta pas savo ištikimą gyvenimo draugę.

Labai gera, natūrali Olivijos de Havilland vaidyba. Patrauklus yra Frank Sinatra epizodinėje rolėje.

LADY AND THE TRAMP

Šį kartą genialusis Walt Disney savo gyvuliukams duoda tokį žmogišką charakterį ir tokią galvosėną, kad ir suaugęs žmogus nuoširdžiai įsijaučia į vaizduojamą šunų gyvenimą. Jo veikėjai neišdykauja ir nelaksto beprasmiškai, kaip ankstyvesnių komedijų pelytės, kiauliukės ir šuniukai. Kiekvienas jų yra savito charakterio: net juodasis skotiškas terieras kalba gryniausiu škotišku akcentu, o rusiškas vilkinis šuo Boris truputį šlubuoja anglų kalboje. Jų veiksmai logiški, pateisinami. Gerų namų šunes mandagūs, išauklėti, o benamiai – akiplėšos ir cinikai. Viena, kas būtų galima prikišti, tai įvedimas tos baisios, per didelės, raudonakės žiurkės, kuri, lygiai kaip

"Pinnocchio" banginis, nereikalingai gąsdina vaikus, o suaugusiems palieka nemalonų įspūdį.

Muzikiniai "Lady and the Tramp" neprilygsta ankstyvesniems "Pinnocchio" ir "Snieguolei". Čia yra tik komiška trumpa Siamo kačių dainelė ir rafinuoto Pekingezo šlageris. Įdomi yra sugautų šunų "rauda". Be abejo, šis filmas bus puiki pramoga jaunajam žiūrovui.

MADDALENA

Gražus, spalvotas italų filmas, atvaizduojąs jaunos mergaitės grįžimą iš nuodėmingo gyvenimo. Veiksmas vyksta mažame italų bažnytkaimyje Didįjį Penktadienį. Kiekvienais metais ten būdavo ruošiamas Sopulingosios Motinos procesija. Nesant tinkamos mergaitės tame bažnytkaimyje vaidinti Sopulingąją Motiną, šiam vaidmeniui pasisiūlo iš kitur atvykusi jauna ir graži mergaitė Magdalena. Ji buvo prostitutė, pergyvenusi žiaurių tragedijų ir pilna neapykantos prieš Dievą ir ypač prieš Mariją. Ji, keršydama Marijai, norėjo apsivilkti Nekaltai Pradėtosios rūbu ir eiti procesijoje. Klebonui ji melavo, sakė gyvenanti pas seseris. Žmonės taip pat apie ją nieko nežinojo, bet buvo labai nepatenkinti, kad neatsirado jų bažnytkaimyje tinkamos mergaitės vaidinti Mariją. Filme labai puikiai atvaizduotas tamsios italų liaudies fanatizmas ir veidmainiškumas.

Magdalena (Marta Toren), apsilviusi baltu rūbu ir mėlynu apsiaustėliu, tikrai atrodė kaip Madona. Žmonės, kurie prieš ją murmėjo ir keikė kleboną, dabar pradėjo isteriškai garbinti "Madoną". Magdalena, vai-

dinusi Mariją, pajuto norą grįžti prie Dievo. Atliko pas kleboną išpažintį, pasipasakodama visą savo praeitį ir savo blogą intenciją iš keršto vaidinti Madoną. Klebonas ją išrišo ir leido, nežiūrint jos nuodėmingos praeities, vaidinti ir toliau Madoną. Bet tas Magdalenos grįžimas iš nuodėmingo gyvenimo nepatiko gašliam ir turtinam seniui, kurs vienas tame bažnytkaimyje žinojo Magdalenos praeitį. Nesutikus Magdalenai su juo nuodėmingai elgtis, paskelbia procesijoje jis visiems žmonėms, kad Magdalena yra prostitutė. Liaudis griebia akmenis ir nori ją užmušti. Magdalena bėga į laukus, o įtūžusi minia ją vejasi. Pagaliau, netekusi jėgų, Magdalena prisiglaudžia prie pakeleje esančios Marijos koplytėlės ir sukniumba nuo minios sviestų akmenų. Atbėga klebonas ir ją mirštančią dar palaimina, sugėdydamas savo parapijiečius, kuriems yra taip svetimas Dievo gailėstingumas.

Filmas skiriamas suaugusiems, nes vaikams jis bus nesuprantamas ir neįdomus, bet suaugusieji galės daug ko pasimokyti. Puikiai atvaizduotas klebonas (Gino Cervi), kurs visuomet yra protingas, ramus, taktiškas tarp tos fanatiškos tamsios minios. Marta Toren vaidina be priekaištų. Įdomu pastebėti, kad filme vaidina ir lietuvių kilmės artistas J. Šernas. Jo vaidmuo nedidelis, bet simpatiškas.

SON OF SINBAD

Labai daug prieš šį filmą kovota, bet kažin ar su pagrindu? Žinoma, pagrindas yra labai rimtas: šis filmas yra toks tuščias ir neįdomus, kad tikrai verta prieš jį kovoti, norint apsaugoti žiūrovus nuo leidimo brangaus laiko visiškai veltui. Ta-

čiau jeigu kas jame išžiūri kokią nors ypatingą nepadorumą, ypač rūbų atžvilgiu, atrodo, kad tokios rūšies filmus galima skaityti dešimtimis. Toji per didelė kova gal kai kam sukelti smalsumą ir norą šį filmą pamatyti, nes "uždraustas vaisius" atrodo skanesnis. Bet kas šiam smalsumui pasiduos — labai apsisvils. Filme nėra jokio turinio, jokios minties, jokio įdomumo. Žiūrint šio filmo, atrodo, kad Hollywoodo artistai, po sunkaus dienos darbo, nori pailsėti ir, visi susėdę, leidžia laiką be jokio tikslo, be jokios programos, neprotingai ir nesąmoningai. Nesvarbu kokių tikslų vedinas nueisi šio filmo pažiūrėti — kiekvienu atveju tikrai gailėsies.

SVENGALI

Filmas suktas pagal George Du Murier fantastinį veikalą. Istorija sukasi apie pereitame šimtmeetyje Parįžiuje gyvenusį hipnotizuotoją — muziką Svengali ir gražią pozuotoją Trilby. Svengali myli Trilby, bet mergaitė tik juokiasi iš nepatrauklaus barzdoto hipnotizuotojo. Ji myli jauną anglą dailininką Billy, kurs nori ją vesti. Tuo tarpu atvažiuoja iš Londono turtuolė Billy motina ir prašo Trilby palikti jos sūnų ramybėje. Trilby skaudžiai pergyvena atsiskyrimą. Ji susitinka vėl Svengali. Svengali ją užhipnotizuoja, ir ji tampa puiki dainininkė. Bet ji tol gali dainuoti, kol yra Svengali hipnozėje. Vieno koncerto metu Londone Svengali miršta. Tuo pat metu Trilby netenka balso. Ji suserga, ir gydytojai nieko negali padėti. Paskutiniu momentu atskuba prie jos ilgai savo mylimosios ieškojęs Billy, ir Trilby pasveiksta.

Filmas gražiai pastatytas. Patrauklios spalvos, daug muzikos, labai malonus pažiūrėti.

I. V.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŽINIOS

Išrinkus JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybą, sudarius jos valdybą ir pasiskirsčius pareigomis, pradėta veikti. Iki šiol Bendruomenė veikė pagal laikinuosius Loko paskelbtus įstatus- Gyvenimas parodė, kad kai ką juose reikia keisti. Todėl Bendruomenės Tarybos suvažiavimas, įvykęs liepos mėn. 2-3 d. Niujorke, sudarė Bendruomenės Įstatų komisiją, kurios uždavinys peržiūrėti įstatus ir pritaikyti juos gyvenimo reikalavimams.

Bendruomenės Valdyba rugsėjo 3 d. apsvartė ir priėmė laikinuosius Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo nuostatus. Kultūros Fondo tikslas bus skatinti ir remti tautinę lietuvių kultūrą: padėti kultūrininkams bei jų vienetams ir organizuoti kultūrinį gyvenimą. Šiam tikslui bus skiriamos premijos bei subsidijos ir teikiami pagyrimo lapai. Kultūros Fondo Tarybą kvies Bendruomenės Valdyba trejiems metams iš kultūrinių lietuvių institucijų atstovų ir atskirų lietuvių besireiškiančių moksle bei mene: literatūroje, muzikoje, dailėje, vaidyboje. Artimiausiuose savo posėdžiuose Bendruomenės Valdyba svarsčius Kultūros Fondo organizavimo klausimus.

Kitų metų liepos mėn. 1 d. Čikagoje įvyks Amerikos ir Kanados Lietuvių Dainų šventė. Tai bus didelis ir retas įvykis kultūriniame išeivijos gyvenime. Bendruomenė jam skiria daug dėmesio ir konkrečiai rūpinasi, kad dainų šventė kuo geriausiai pavyktų – kad būtų reikšminga ir tautinei mūsų dvasiai pakelti bei sustiprinti ir tautinei reprezentacijai pagyvinti. Bet Bendruomenei rūpi ir platesni kultūriniai uždaviniai, todėl ta proga ji norėtų sušaukti ir Lietuvių Kultūros Kongresą. Susirinkę pasigėrėti lietuviška daina, kartu galėtume panagrinėti bei pasvarstyti ir aktualiąsias savo kultūrinės problemas. Kviečiami šiuo klausimu pasisakyti mūsų kultūrininkai.

Atskiruose kraštuose veikia Lietuvių Bendruomenės. Tų kraštų bendruomenių atstovai sudarys Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą, kuris bus vyriausiasis visų bendruomenių organas. Jis rūpinsis viso pasaulio lietuvių reikalais ir kalbės visų lietuvių vardu. JAV Bendruomenės Valdyba šį klausimą apsvartė ir nutarė, kad Seimo šaukimo klausimas yra pribrendęs. Jis turėtų būti šaukiamas J. A. Valstybėse, kur gyvena daugiausia lietuvių, todėl ir jo šaukimo bei organizavimo darbą turėtų pasiimti JAV Bendruomenė. Vliko Vykdomoji Taryba yra prašoma šiam reikalui talkininkauti.

"L. L." ADMINISTRACIJA yra gavusi liepos mėn. pradžioje iš Elizabeth, N. J. prenumeratos atnaujinimo vokelį su trimis doleriais, bet nebuvo parašyta nei siuntėjo pavardės nei adreso. Prašome atsilipti, kas tą vokelį su pinigais siuntė.

MIELIEJI TAUTIEČIAI,

Tėvai Jėzuitai, padrąsinti J. E. vysk. V. Brizgio, Didž. Gerb. Kunigų Klebonų bei kitų visuomenės veikėjų, nusprendė pasistatyti Čikagoje erdvesnes gyvenimo ir darbo patalpas, kuriose mūsų tautiečiai, o ypač jaunimas, galėtų išvystyti platesnį religinį ir kultūrinį veikimą.

Malonu pažymėti, kad tą Tėvų Jėzuitų planą palaimino ir Jo Eminencija Čikagos Kardinolas.

Negalėdami vieni įvykdyti to didelio uždavinio. Tėvai Jėzuitai kreipiasi į Jus, prašydami piniginės paramos savo statybai. Kiekviena auka, nors ir mažiausia, bus vertinga pagalba tai naujai religinei ir kultūrinei įstaigai, kurios reikalingumą jaučia visa mūsų visuomenė.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu:

JESUIT FATHERS. 5541 S. PAULINA ST., CHICAGO 36, ILL.

SVARBU JAUNIMUI IR TĖVAMS!

"Su kuo sutapsi, toks ir pats tapsi", sako patarlė. Todėl nuo gero draugo gali priklausyti visas tavo gyvenimas, tavo laimė ir tavo ateitis. Ateinančiais metais "Laiškuose Lietuviams" bus eilė straipsnių apie draugystę, apie įvairias jos formas ir pasireiškimus. Bus rašoma taip pat ir kitais aktualiais šeimų ir jaunimo klausimais- Todėl, mieli Tėvai ir brangus Jaunime, čia nėra kokia nors mūsų tuščia propaganda, bet tikrai nuoširdus patarimas atnaujinti kitiems metams savo prenumeratą ir paraginti taip pat savo pažįstamus bei draugus, kad šį laikraštį užsisakytų. Mes jį leidžiame tik Jūsų gerovei, norėdami išlaikyti mūsų šeimas giliai krikščioniškas, o jaunimą tvirtai lietuvišką. Šio laikraščio leidimas ir jo įdomumas priklausys ir nuo Jūsų susidomėjimo bei paramos.

"Laiškų Lietuviams" prenumeratos kaina — tik du doleriai metams.

Adresas:

5541 S. PAULINA ST., CHICAGO 36, ILL.